

IFRS 15: OMSÆTNING FRA KONTRAKTER MED KUNDER

Analyse og diskussion af væsentlige forskelle
ved indregning og måling af omsætning mellem
IAS 18/ IAS 11 og IFRS 15.

Udarbejdet af:

Morad Alili
Sarhat Kara

Antal sider: 67
Antal tegn: 152.523

Hovedopgave HD. del 2.

1. Executive summary

Revenue recognition is one of the most significant accounting areas for most companies. Companies reporting in accordance with IFRS is these years experiencing fundamental changes due to the replacement of IAS 11 and IAS 18 with IFRS 15. The purpose of IFRS 15 is to make revenue recognition into one standard, which is more streamlined, precise and comprehensive.

The objective of this project is to make an analysis of the material differences between IFRS 15 and the former accounting standards. In this regard, the focus will be on the definitions and conditions with the *recognition* of revenue. The reason for that is that we wish to assess whether or not the IFRS 15 brings more benefit to the user of the financial statements compared to the cost that the companies are enduring in resettling for the new requirements IFRS 15 brings.

The project begins with a description of the fundamental accounting theory. The reason for this is that the theory will enable the reader to understand the basic principles and requirements laid out in the international standards. The accounting theory will become the measurement of whether or not IFRS 15 brings *more* benefit for the user of the financial statements compared to the *cost* of resettling.

We have examined the former standards on revenue, IAS 11 and IAS 18, and the current standard IFRS 15. We furthermore analyzed the material differences between the former standards and the current. Those differences have been supplemented with practical examples where the effects are shown. The focus of the analysis have been on the differences in recognition and measurement of revenue.

Lastly, we have a discussion based on the analysis on the informational benefit. We discuss whether the informational benefit of IFRS 15 for the user of the financial statements exceeds that of the former standards. Benefit have been reached, if the cost of resettling is lower than the informational benefit added.

Our conclusion is that the informational benefit added for the user of the financial statements exceeds the cost of the companies with implementing the new standard.

Indholdsfortegnelse

1. Executive summary.....	1
2. Indledning og problemstilling.....	5
2.1. Problemformulering.....	7
2.2. Afgrænsning	8
2.3. Metodeovervejelser.....	9
2.3.1. Redegørende.....	9
2.3.2. Analyserende.....	10
2.3.3. Diskuterende.....	10
2.4. Dataindsamling og kildekritik.....	11
3. Grundlæggende regnskabsteori.....	12
3.1. Regnskabsparadigmer	12
3.2. Begrebsrammen	14
3.2.1. Niveau 1 – Brugernes informationsbehov	15
3.2.2. Niveau 2 – Kvalitetskrav	16
3.2.3. Niveau 3 – Definitioner.....	19
3.2.4. Niveau 4 – Indregning og måling.....	20
3.2.5. Niveau 5 – Klassifikation og præsentation	26
4. International Accounting Standard Board	26
4.1. Introduktion til IASB	27
4.2. IASB ståsted mellem regnskabsproducent og regnskabsbruger	29
5. IAS 11 – Entreprisekontrakter	30
5.1. Formål	30
5.2. Definitioner	31
5.3. Måling	32
5.4. Indregning.....	33
5.5. Oplysningskrav	34
6. IAS 18 – Omsætning.....	34
6.1. Formål	34
6.2. Definitioner	35
6.3. Måling	36
6.4. Indregning.....	37
6.4.1. Salg af varer.....	37
6.4.2. Levering af tjenesteydelse.....	38
6.4.3. Renter, royalties og udbytte.....	40

6.5.	Oplysningskrav	40
7.	Ny standard – IFRS 15.....	41
7.1.	Introduktion til IFRS 15	41
7.2.	Identifikation af kontrakten	42
7.2.1.	Sammenlægning af kontrakter	43
7.2.2.	Kontraktændringer	44
7.3.	Identifikation af separate leveringsforpligtelser	44
7.4.	Fastsættelse af transaktionspris	45
7.4.1	Variable vederlag	46
7.4.2.	Begrænsning i skøn over variable vederlag.....	46
7.4.3.	Tilstedeværelsen af væsentlige finansieringsforhold	47
7.4.4.	Ikke-likvide vederlag.....	47
7.4.5.	Betalinger til kunden.....	47
7.5.	Allokering af transaktionsprisen til de identificerede leveringsforpligtelser	48
7.5.1.	Den justerede markedsvurderingsmetode	49
7.5.2.	Forventet kostplusmetode	49
7.5.3.	Restværdimetoden	49
7.6.	Indregning af omsætning, når leveringsforpligtelserne opfyldes.....	49
7.6.1	Kunden modtager fordele i takt med, at arbejdet udføres	50
7.6.2.	Virksomheden skaber eller forbedre et aktiv, som kunden kontrollerer	51
7.6.3.	Et aktiv uden alternativ brug og krav på betaling	51
8.	Analyse af de væsentlige forskelle mellem IAS 11/18 og IFRS 15	52
8.1.	Salgskontrakter versus omsætningstype.....	52
8.2.	Kontraktmodifikationer	53
8.3.	Detaljeringsgraden af formuleringer	57
8.4.	Leveringsforpligtelser	58
8.5.	Indregningstidspunkt.....	60
8.6.	Indregning af omsætning over tid.....	64
8.7.	Allokering af observerbare og ikke-observerbare salgspriser	67
8.7.1.	Måling af en observerbar salgspris	67
8.7.2.	Måling af en ikke-observerbar pris	68
8.8.	Skøn vedrørende variable elementer	68
8.9.	Fastsættelse af transaktionsprisen.....	69
8.10.	Oplysningskrav.....	70

9.	Diskussion og vurdering af informationsværdien IFRS 15 giver set i lyset af de omkostninger standarden fører med sig	71
9.1.	Relevans	72
9.1.	Troværdighed	74
9.2.	Sammenlignelighed, verificerbarhed, rettidighed og forståelighed.....	78
9.2.1.	Sammenlignelighed	78
9.2.2.	Verificerbarhed	80
9.2.3.	Rettidighed	80
9.2.4.	Forståelighed	81
10.	Konklusion.....	81
11.	Perspektivering.....	83
12.	Litteraturliste.....	85

2. Indledning og problemstilling

De internationale regnskabsstandarde udstedt af *IASB*¹, er over tid blevet anerkendt som gældende regelsæt for børsnoterede selskaber i Europa. Standarderne indeholder information om indregning og måling, og hvilken information der skal være oplyst i et årsregnskab.

Der er i øjeblikket et samarbejde mellem den amerikanske standardudstedende organisation *FASB*² for at udvikle fælles regnskabsstandarde i det der kaldes konvergensprojektet ³. Det betyder, at *IASB*'s standarde vil have effekt på det meste af kloden.

Som følge af den internationale anerkendelse stilles der højere krav fra regnskabsbrugere- og producenter til standardernes indhold.

Det er dog velkendt, at disse to grupper har modsatrettede interesser. Eksempelvis kunne ledelsen i en virksomhed have interesse i, at opfylde sine vækstambitioner ved at aflægge

---

¹ International Accounting Standards Board

² Financial Accounting Standards Board

³ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 22

optimistiske regnskaber, der medfører kursstigning på aktiemarkedet og dermed får lettere ved at fremskaffe kapital.

For at sikre, at regnskabsbrugeren har de rette forudsætninger, for allokering af ressourcer har IASB udviklet en begrebsramme. Begrebsrammen består af fem niveauer der skal sikre, at et så "retvisende" billede som muligt gives til regnskabsbrugeren. Der er blandt andet fastsat kriterier og krav til målesystemer samt typen af information der skal medtages for at realisere det "retvisende" billede i praksis. Dette er for, at sikre at regnskabsbrugeren for den størst mulige beslutningsnytte i forhold allokering af ressourcer.

Generelt set så forsøger IASB at forbedre de gældende standarder og det er sjældent at de udsteder helt nye standarder. Ændringerne går typisk på indregning, måling og oplysningskrav som i den seneste årerække er blevet ganske omfattende.

IASB har valgt at erstatte IAS 11 og IAS 18 med en IFRS 15, altså en ny omsætningsstandard. Det er hvad vores opgave handler om. IASB offentliggjorde IFRS 15 i 2014, og har derefter haft en 'åben' periode for kommentering, rettelser og præcisering, af udkastet, fra regnskabsbrugerne. Implementering af standarden er obligatorisk for alle børsnoterede selskaber fra den 1 januar 2018.

De tidligere standarder, henholdsvis, IAS 11 og IAS 18 har været kritiseret for ikke, at være omfattende nok i forhold til områder de dækkede. Eksempelvis har der været problemer med omsætning på kontrakt hvori der både indgår levering af en serviceydelse og en vare. Konsekvensen heraf var, at der eksisterede en høj grad af tolkning når fremgangsmåden ikke var helt klar, og sammenligneligheden mellem årsregnskaber blev derfor også mindre.

I modsætning hertil indeholder IFRS 15 signifikant mere præcisering af de respektive områder den dækker over og øger sammenligneligheden mellem årsregnskaberne på grund af den mindre plads til tolkning.

Det betyder at en del brancher og virksomheder vil være påvirket af implementering af IFRS 15 og at der inden for visse områder vil være forskel indregningstidspunkt- og størrelse. Derfor kræver implementering af IFRS 15 nøje planlægning.

Kerneprincippet i IFRS 15 er, at en leverandør skal indregne omsætning på en sådan måde, at det afspejler 'overgangen' af varer- eller serviceydelser. Denne 'overgang' definerer IFRS 15 ved det punkt hvor kontrollen med vare- eller serviceydelsen er overgået til køber. I modsætning hertil definerer IAS 18 'overgangen' ved det punkt hvor risiko og fordele er overgået til køber. Overgangen af risiko og fordele udgør nu kun et punkt ud af mange i IFRS 15 til vurdering af hvorvidt kontrollen er overgået til køber.

Når ovenstående er sagt, så er det også et faktum, at virksomheders omlægning til at aflægge regnskab efter IFRS 15 er en omkostning. Det spørgsmål vi stiller og selv i denne sammenhæng er, om omkostningen opvejer den forbedrede beslutningsnytte som regnskabsbrugeren får. Er IFRS 15 med andre ord omkostningen værd?

For at besvare ovenstående undren, er der udarbejdet følgende problemformulering:

2.1. Problemformulering

"En diskussion af om den ændrede indregning og måling af omsætning ved IFRS 15 i forhold til IAS 11 og IAS 18, øger regnskabslæserens nytteværdi, set i forhold til regnskabsproducentenes omkostninger herved?"

For besvarelse af problemformuleringen er der udarbejdet følgende tre, væsentlige, problemstillinger:

1. Hvordan indregnes og måles omsætning efter IAS 11 og IAS 18?
2. Hvordan indregnes og måles omsætning efter IFRS 15?
3. Hvilke forskelle og ligheder er der mellem de gamle standarder og IFRS 15?

Hensigten med opgaven er, at give læseren en forståelse for de nye og ændrede principper i IFRS 15 i forhold til indregning af omsætning. Det naturlige i den forbindelse er, at principperne for IAS 11 og IAS 18 også gennemgås således at de væsentlige forskelle kan identificeres.

2.2. Afgrænsning

Opgaven tager afsæt i IASB's nye standard IFRS 15 som med sin endelige ikrafttræden per 1 januar 2018 nu er en del af de internationale regnskabsstandards for børsnoterede virksomheder. Der vil i denne opgave derfor ikke behandles hvorvidt omsætning skal indregnes og måles i henhold til årsregnskabsloven.

Derudover vil de primære standarder der behandles være IAS 11, IAS 18 og IFRS 15. Øvrige standarder inddrages ikke i opgaven med undtagelse af, at deres benævnelse er af væsentlig karakter for opgavens konklusion.

De gamle standarder IAS 11 og IAS 18 vil blive redegjort for således at de kan danne grundlag for analysen. Det vil ikke være en udførlig redegørelse, men kun inden for de områder der skønnes at have en væsentlig anderledes karakter i IFRS 15.

Dette vil ligeledes afspejles i analysen hvori IAS 11 og IAS 18 inddrages i det omfang der vurderes at der er væsentlig forskel. Det skal også her nævnes, at analysen af forskelle ikke er udtømmende for, hvordan standarderne adskiller sig fra hinanden. Punkterne i analysen er udvalgt på baggrund af løbende forståelse for området og beror derfor på et element af skøn.

Med baggrund i opgavens omfang og fokus vil renter, royalties og udbytter ikke behandles i opgaven. Dette er uanset hvilken af standarderne dette måtte optræde i. I stedet vil opgaven beskæftige sig med omsætning på kontrakt af varer- eller tjenesteydelser.

Omkostningssiden af kontraktindgåelse og indregning heraf ved opfyldelse af leveringsforpligtelser beskrives i adskillige punkter i IFRS 15. Dette vil dog ikke behandles da omkostningerne er for perioden for kontraktindgåelsestidspunktet og har dermed ikke en effekt på hvorledes en salgstransaktion skal behandles.

Vi behandler kun i begrænset omfang forskelle mellem oplysningsforpligtelser. Det skyldes, at det er nødvendigt at få en forståelse for de ændrede oplysningskrav og omfanget af disse for at forstå IFRS 15. Oplysningsforpligtelser er et, at de områder der

har haft flest ændringer sammenlignet med de tidligere standarder som ikke i tilstrækkelig grad gav regnskabsbrugere information der gjorde dem beslutningsdygtige.

Vi behandler ikke de revisionsmæssige konsekvenser ved implementering af IFRS 15. Det skyldes, at denne problemstilling kredser omkring selve indregningsmetoden i forbindelse med regnskabsaflæggelse og præsentation heraf på et givent tidspunkt med begrænset mængde information til rådighed. Det betyder også, at vi ikke kommer ind for de interesseforskelle der måtte være mellem revisor og virksomhedsledelsen, da dette ikke er medvirkende til besvarelse af problemformuleringen.

2.3. Metodeovervejelser

Opgaven består af tre taksonomiske niveauer henholdsvis redegørende, analyserende og diskuterende/ vurderende. Vi vil i det følgende beskrive vores fremgangsmåde og baggrunden herfor.

2.3.1. Redegørende

Vi vil i kapitel 3 beskrive den grundlæggende regnskabsteori, i dette er også indeholdt hvilken information et årsregnskab skal give. Forudsætningen for at forstå IFRS 15 og IAS 11/ IAS 18 er netop gennemgangen af den grundlæggende regnskabsteori. Derigennem er læseren i stand til, at kunne forholde til de fremhævede ligheder og forskelle analysen. Det paradigme som anvendes som baggrund for begrebsrammen har betydning for hvorledes indregning- og måling forekommer i et årsregnskab. Derfor er gennemgangen heraf nødvendig.

Den grundlæggende regnskabsteori og begrebsrammen tilstræbes belyst ud fra regnskabsbrugerens perspektiv. Det skyldes, at årsregnskabet og de internationale standarder der udarbejdes er for imødekommelsen af deres behov. Der vil med afsæt i begrebsrammen blive redegjort for regnskabsbrugerens interesser for, at få en forståelse af hvad det er, de internationale standarder skal opfylde af kriterier.

I kapitel 4 redegøres for IASB. Redegørelsen er opdelt i to. Den første del går på det historiske aspekt, hvor de redegøres for IASB etablering, hvad IASB er og hvordan standarder fra IASB optages i EU lovgivning. Den anden del er en redegørelse af IASB's

ståsted mellem regnskabsproducent og regnskabsbruger samt til hvis fordel de nye standarder udarbejdes.

I kapitel 5 og 6 gennemgås IAS 11/ IAS 18. Dette er nødvendigt for at forstå de ligheder og forskelle der måtte være mellem disse og IFRS 15. For begge standarders vedkommende er, at deres formål er at informere om den regnskabsmæssige behandling af omsætning. Der vil i disse kapitler være en beskrivelse af omsætningsstandarderne i forhold til indregning og måling.

Begge standarder erstattes d. 01.01.2018 af IFRS 15.

I kapitel 7 vil der blive redegjort for IFRS 15 med henblik på indregning og måling af omsætning. Der vil være en gennemgang nøgtern gennemgang af fem-trins-modellen således at der kan dannes et grundlag for sammenholdelse op af IAS 11/ IAS 18 i analysen.

2.3.2. Analyserende

I kapitel 8 vil der med baggrund i redegørelsen af IAS 11/ IAS 18 og IFRS 15 foretages en analyse de væsentligste forskelle mellem standarderne, vedrørende indregning og måling. Der vil være i kapitlet også være supplerende taleksempler for at fremhæve de praktiske konsekvenser af ændringerne.

Bemærk at de identificerede forskelle er baseret på vores skøn heraf, og derfor ikke nødvendigvis er udtømmende eller dækkende for de faktiske forskelle der måtte eksisterer.

2.3.3. Diskuterende

I kapitel 9 diskuteres/ vurderes informationsværdien. Vi stiller spørgsmålet om den nye standard (IFRS 15) er med til at øge informationsværdien for regnskabsbruger i forhold til tidligere standarder. Øget informationsværdi betragtes som en merstigning i forhold til den omkostning det medfører for regnskabsproducenten. En uændret informationsværdi vil betyde at omkostningen for regnskabsproducent overstiger til tilførte informationsværdi.

Kapitel 10 er en konklusion baseret på vores analyse og diskussion.

Kapitel 11 er en perspektivering af vores opgave.

2.4. Dataindsamling og kildekritik

Opgaven er hovedopgaven på HD. del.2 i regnskab og økonomistyring på Copenhagen Business School. Den er udarbejdet af to studerende der har 4 års praktisk erfaring inden for revisionsbranchen. Det vurderes at de er kompetente nok til, at udarbejde taleksempler og lignende, hvorfor eksempler der inddrages løbende er baseret herpå.

Opgaven skal ikke ses som fuldstændig og udtømmende snarere som et supplement til den kyndige læser, der har kendskab til grundlæggende regnskabsteori. Opgaven kan bruges til vurdering af problemstillinger der kan være ved overgangen til IFRS 15.

Opgaven har sit primære kildeafsæt i de officielle standarder udstedt af IASB. To udfordringer i den sammen kan være at der er tale om fagterminologi som kan være kompliceret at forstå og det andet problem er, at der er tale om en engelske kilder. Det at kilderne er på engelsk kan øge risikoen for, at der bliver fejltolket eller at oversættelsen heraf ikke bliver helt nøjagtig.

Vi forsøger at overkomme begge problematikker ved, at gøre brug af fagordbøger og støtte os op ad de tolkninger de store anerkendte revisionshuse har lavet på området. Det vurderer vi, kan mindske fortolkningsfejl ned til en grad der ikke har betydning for opgavens konklusioner.

Der er derudover brugt bøger og anden litteratur som har været en del af pensum på Copenhagen Business School. Der har dermed været fagråd og andre filtre i institutionen der har sikret at det faglige indhold af disse bøger er på niveau med det opgaven tilsiger og at kvaliteten også er i orden.

Indsamling af materiale er sket frem til og med d.18.07.2018 og materiale dateret efter denne dato er derfor ikke inddraget.

3. Grundlæggende regnskabsteori

3.1. Regnskabsparadigmer

Helt grundlæggende kan man sige, at et årsregnskab er en redegørelse for en virksomhedens økonomiske præstationer over tid. Dette skyldes, at årsregnskabet tager udgangspunkt i historisk information der er tilgængelig ved datoen for offentliggørelse.

I regnskabsteorien arbejdes der principielt med to paradigmer henholdsvis der præstationsorienterede og det formueorienterede. Disse paradigmer danner grundlaget for regnskabspraksis både i Danmark men også internationalt.

Det præstationsorienterede paradigme er udviklet gennem flere hundrede års regnskabspraksis og baserer sig på nogle grundlæggende principper, men det overordnede formål at måle virksomhedens *indtjeningsevne*. Altså evnen til at generere nettopengestrømme på langt sigt (indbetalinger og udbetalinger).

Historisk har Danmark fulgt det transaktionsbaserede kostprisprincip, dvs. hvor årets resultat var baseret på faktiske transaktioner. Overskuddet måles i resultatopgørelsen som indtægter fratrukket omkostninger. Indregning i resultatopgørelse og balance sker til kostpris. Grundideen er periodisering med matching og realisationsprincippet som centrale implementeringsprincipper. Der er fokus på resultatopgørelsen og pengestrømme, samt sammenhængen mellem dem, forskydninger føres i balancen.⁴

Et kritikpunkt som det transaktionsbaserede paradigme er, at det ikke dækker regnskabsbrugerens grundlæggende informationsbehov, fordi den ikke siger noget om hvordan virksomheden fremadrettet vil klare sig og hvad den er værd. Den oplyser i stedet om hvordan virksomheden har klaret sig historisk via indtjeningsevnen.

Der er gennem tiden sker en gradvis overgang i Danmark fra at benytte sig af det transaktionsbaserede kostprisprincip til det formueorienterede paradigme. I 2001 blev

---

⁴ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 82ff

den formueorienterede begrebsramme, som er fundamentet for ÅRL⁵ indført i Danmark. Begrebsrammen bygger på den internationale begrebsramme hvorom IFRS er opbygget.

Det formueorienterede paradigme er værdibaseret og har fokus på balancen frem for resultatopgørelsen. En virksomhed defineres i dette paradigme som et "væksthus for aktiver", hvor virksomheden måles på dens evne til at skabe vækst i dens (netto) aktiver for ejerne. Det vil sige aktiver fratrukket forpligtelser. Modsat det præstationsorienterede paradigme hvor målingen skete ved, at se på evnen til optimering af indtjeningsevnen.

Det formueorienterede paradigme forudsætter perfekt og komplette markedsforhold samt fuld viden. Det skyldes, at indregning af aktiver og den de løbende reguleringer sker med afsæt i dagsværdien. Dagsværdi er det eksterne måleattribut for værdiansættelse dvs. en objektiv markedsmåling der afspejler parterne på markedets værdiansættelse af aktivet. Man kan derfor sige, at dagsværdien er lig med salgsværdien på et velfungerede marked.

Virkelighedens verden er der dog forskellig fra idealet om perfekte og komplette markedsforhold samt information herom. Alternativet til værdiansættelse bliver fortsat til dagsværdi med kan indeholde elementer af skøn afhængig af aktivet.

Kapitalværdi er dog det fortrukne måleattribut af aktivers værdi da denne tilbagediskonterer alle fremtidige økonomiske fordele (positive pengestrømme) der forventes at tilflyde virksomheden, til nutidsværdi. Det der dog skal bemærkes her er, at den tager udgangspunkt i virksomhedens egen subjektive opfattelse af aktivets værdi.

Forudsat at idealet om fuld information og perfekte markedsforhold gjorde sig gældende ville markedsværdien jf. dagsværdi og kapitalværdi være lig hinanden fordi at deres viden om nutiden og fremtiden er den samme.

Det er en del betragtninger hvor IFRS adskiller sig fra den "rene" formueorienterede teori bl.a. ved *dirty surplus* poster hvor der posteres direkte på egenkapitalen. Dog er dette ikke et element der er relevant for opgaven og derfor berøres dette ikke yderligere.

---

⁵ Årsregnskabsloven

Da gennemgang af regnskabsparadigmer nu er færdgjort bevæger vi os videre til at forstå begrebsrammen udarbejdet af IASB.

3.2. Begrebsrammen

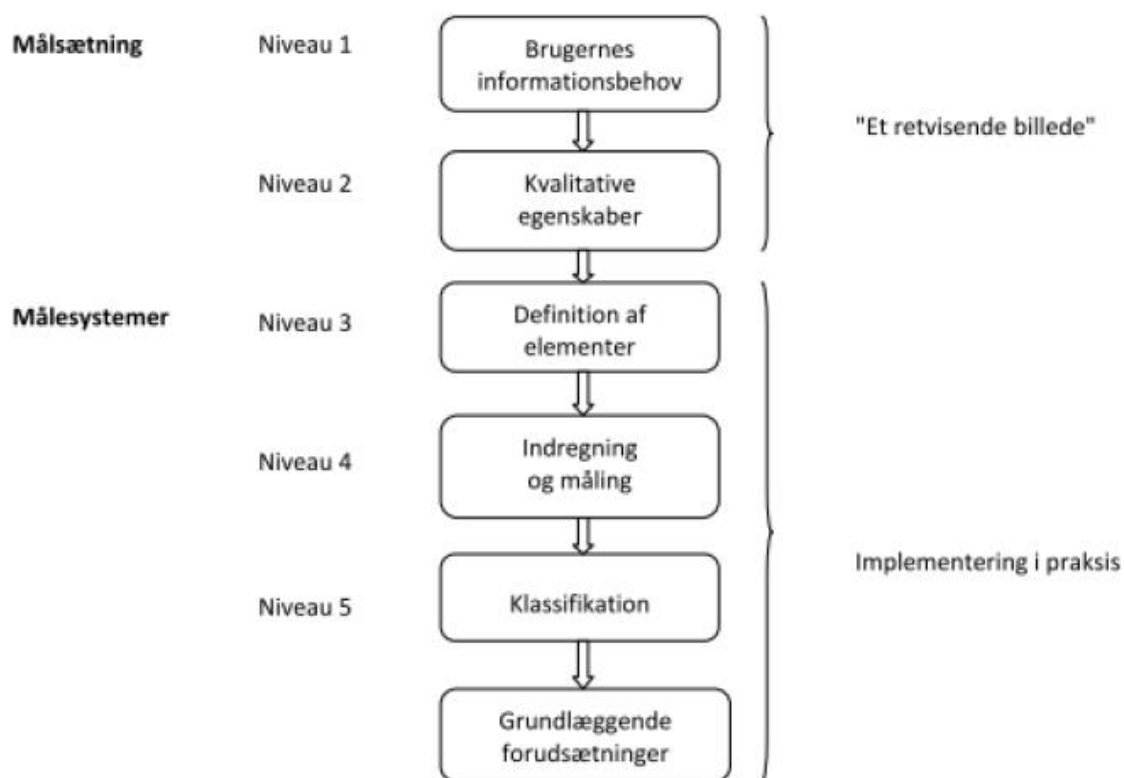
Begrebsrammen danner rammerne for regnskabsaflæggelsen og er med til at sikre et fælles regelsæt for regnskabsudarbejdelse på tværs af virksomheder.

Begrebsrammen sikrer at der skabes et retvisende billede ved, at regnskabsaflægger skal redegøre for forhold/regler der er lagt til grund for det retvisende billede. Derudover indeholder begrebsrammen også retningslinjer for hvordan årsrapporterne bør udformes således at størst mulig nytteværdi for brugerne opnås.

Begrebsrammen der er udstedt af IASB kan betragtes som den finansielle rapporterings "grundlov" og har blandt andet til formål at:

- Danne referenceramme for løsning af regnskabsproblemer, som ikke er løst af eksisterende lovgivning eller standarder.
- Forøge sammenlignelighed og konsistens ved at reducere antallet af mulige alternativer metoder.
- Modvirke indflydelse af enkeltpersoners særinteresser og politiske pres.
- Forøge regnskabsbrugernes tillid til og forståelse af årsrapporten.

Begrebsrammen består af fem niveauer, hvor de to første udgør de samfundsmæssige målsætninger og de resterende målesystemet (definition, indregning, måling og klassifikation af poster):

De første niveauer er til formål at sikre det retvisende billede og de sidste tre niveauer udgør et målesystemerne der opstiller kriterierne for opnåelse af begrebsrammens målsætning. 6 I det følgende redegøres for de enkelte niveauer.

3.2.1. Niveau 1 – Brugernes informationsbehov

Der er forskellige informationsbehov for regnskabsbrugere alt afhængig af hvilken interesse der er i regnskabet. Regnskabsbrugere kan eksempelvis være en ansat i en virksomhed, investor, kreditor, bank eller myndigheder. Brugernes informationsbehov omfatter tre opgaver hvis formål er, at danne grundlag for at beslutninger om ressourceallokering kan træffes. Disse er:

- Prognoseopgaven
- Kontrolopgaven

⁶ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 196-198

- Fordelingsopgaven

Prognoseopgaven

Regnskabsbrugere skal kunne træffe beslutninger omkring allokering af ressourcer på baggrund en forventning om fremtidig økonomiske pengestrømme. Derfor bør årsrapporter i så høj grad som muligt give regnskabsbrugere mulighed for, at lave prognoser over pengestrømme og som dermed skaber nytteværdi.

Derfor er prognoseopgaven den primære opgave.

Kontrolopgaven

Virksomhedsledelsen skal udnytte ressourcerne i årets løb for at sikre størst mulig værdi for aktionærer og investorer. Kontrolopgavens formål er hovedsageligt til for, at sikre at ressourcer tildelt virksomheden er udnyttet optimalt. Der kan være eksterne forhold såsom en finanskrisen eller lign. Der gør at udviklingen ikke er til aktionærernes fordel, men i dette tilfælde kan kontrolopgaven også bruges til årsagsforklaring af dette.

Kontrolopgaven handler derfor om forvaltningskontrol af ledelsen som skal sikre ansvarlighed i forhold til virksomhedens stakeholders.

Fordelingsopgaven

Handler om beslutninger der træffes internt i virksomheden af ledelsen/bestyrelsen om overskudsfordeling mellem ejere, ledelse og ansatte. Investorer i en virksomhed kan ved fordelingsopgaven vurdere om de kan få et højere afkast ved at lave deres penge blive i virksomheden eller investere dem andetsteds. Regnskabet skal derfor fungere som en fordelingsnøgle der skal redegøre for hvor meget de skal have udbetalt og hvor meget skal forblive i virksomheden til senere år.⁷

3.2.2. Niveau 2 – Kvalitetskrav

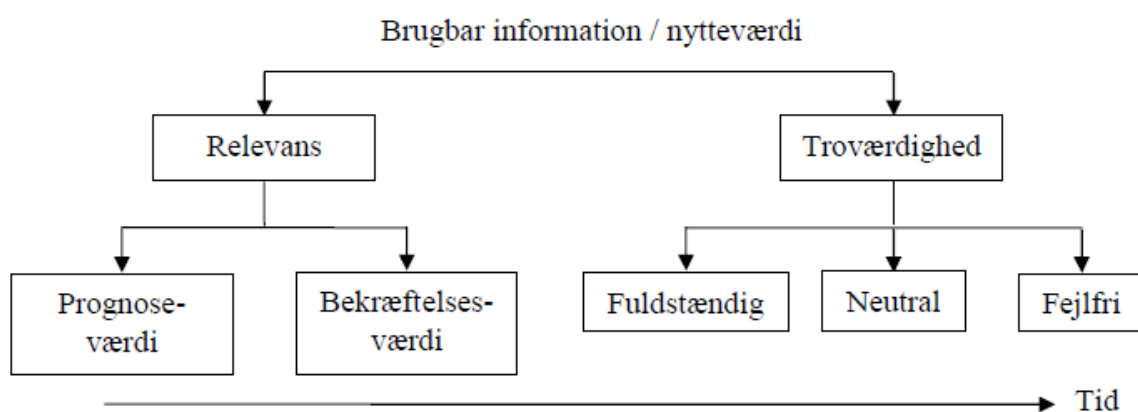
Før nytte kan opnås for regnskabsbrugeren skal der være nogle kvalitative egenskaber der skal være opfyldt. Disse er nødvendige for at opfylde brugernes informationsbehov

---

⁷ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 199-200

beskrevet i niveau 1. De kvalitative egenskaber er også nødvendige for, at beslutningsgrundlaget om allokering af ressourcer kan foretages på et oplyst grundlag.

Der sondres ved kvalitative egenskaber ved beslutningsspecifikke- og brugerspecifikke egenskaber. Udgangspunktet for nedenstående model er en afvejning af nytten over for omkostningen (cost-benefit) ved de kvalitative egenskaber. Udgangspunktet er, at nytten for regnskabsbrugeren skal være større end omkostningen for regnskabsproducenten at imødekomme kvalitetskravene.

Information der kan påvirke interessenternes beslutninger om ressource allokering er ifølge begrebsrammen relevant. Relevant information er den der opfylder enten prognose- og kontrolopgaven eller begge som beskrevet i niveau 1. Det er her værd at bemærke at eksempelvis informationen til prognoseopgaven i sig selv ikke skal være en prognose for at have en værdi. Den skal blot kunne anvendes af regnskabsbrugeren således at disse selv kan foretage dem.

Information har en bekræftelsesværdi skal gøre det muligt for regnskabsbrugeren at bekræfte tidligere forudsigelser/prognoser der er foretaget så man kan se, om disse var korrekte eller skal korrigeres. Denne information kan også benyttes til opstilling af nye forventninger om fremtiden.

Informationen der fremlægges for regnskabsbrugeren anvendes som nævnt under niveau 1 til prognose- og kontrolopgaver. Forudsætningen for, at disse opgaver udføres

korrekt og efter hensigten er, at informationen der danner grundlag herfor er troværdig og i overensstemmelse med virkeligheden. Troværdigheden opdeles i tre punkter henholdsvis fuldstændighed, neutralitet og fejlfrihed. Fuldstændighed dækker over, at al nødvendig information fremlægges, således at regnskabsbruger kan forstå begivenheden. Neutralitet og fejlfrihed berører i højere grad ledelsen skøn på hvorvidt informationen opfylder disse krav, og vil ikke uddybes nærmere.

Pilen nederst i figuren viser, at jo før informationen gives til regnskabsbrugeren jo højere grad af relevans vil denne have, men mindre grad af troværdighed. I modsætning hertil så vil information der gives senere have en høj grad af troværdighed men relevansen af informationen er alt andet lige lavere.

Dette niveau indeholder også nogle supplerende kvalitative egenskaber der skal være opfyldt, disse gennemgås kort.

Sammenlignelighed. Årsregnskabet skal give mulighed for at sammenligne virksomheders årsrapporter.

Verificerbarhed. Graden af sikkerhed er afgørende for om en post indregnes eller ej og evt. hvor stor del af den.

Rettighed. Informationen der præsenteres skal være aktuel og skal fremgå på det tidspunkt hvor den er nyttig i forhold til beslutningstagning.

Forståelighed. En regnskabskyndig læser skal kunne forstå informationerne i årsregnskabet.

Førend man kan bevæge sig videre til begrebsrammens tredje niveau er det nødvendigt, at to tærskelværdier er opfyldt.

Væsentlighed. Informationen skal være så væsentlig at den vil kunne influere på regnskabsbrugers beslutning.

Nytte > omkostninger. Informationens nytte for regnskabsbrugeren skal overstige den omkostning der er ved at opgøre om indarbejde denne i årsregnskabet for regnskabsproducenten.⁸

3.2.3. Niveau 3 – Definitioner

Hvis regnskabsbruger ikke kender til definitioner på de forskellige elementer i en årsrapport så kan vedkommende heller ikke anvende informationen til at træffe beslutninger. Definition af elementerne i årsregnskabet er derfor nødvendig for at opfylde krav i niveau 2 om relevans og troværdighed.

Ved definitioner menes de hovedelementer, som årsregnskabet består af og som alle regnskabsposter placeres ind under. Som nævnt tidligere er balancen i fokus under balanceorienteret teori og resultatopgørelsen er sekundær. Resultatopgørelsen specificerer reguleringer i aktiver og forpligtelser. I praksis er resultatopgørelsens formål at give et billede af virksomhedens indtjeningsevne, det vil sige forholdet mellem indtægter og omkostninger i regnskabsåret. Der defineres nu de væsentligste og overordnede elementer i et årsregnskab.

Aktiver. Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

Forpligtelser. Eksisterende forpligtelser for virksomheden opstået som et resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele.

Indtægter. Stigninger i økonomiske fordele i regnskabsperioden i form af tilgang eller værdistigning i aktiver eller fald i forpligtelser, som medfører stigninger i egenkapitalen. I indtægter indgår dog ikke indskud fra ejere.

---

⁸ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 204-211

Omkostninger. Fald i økonomiske fordele i regnskabsperioden i form af afgang eller værdiforringelse af aktiver eller stigning i forpligtelser, som medfører fald i egenkapitalen. I omkostninger indgår dog ikke udlodning eller uddelinger til ejere.

Definitionen af elementer er af væsentlig betydning i forhold til periodisering, da indtægter og omkostninger der vedrører en anden periode skal periodiseres ind i denne og indregnes deri også.⁹

3.2.4. Niveau 4 – Indregning og måling

3.2.4.1. Indregning

Indregning og måling giver regnskabsbrugeren viden om hvornår der sker indregning og måling af niveau 3 – de definerede elementer. Der er krav om, at indregning og måling skal opfylde relevans og troværdighedskravet beskrevet under niveau 2. Årsagen herfor er, at der skal være en ensartet behandling af transaktioner og begivenheder således at regnskabsbrugeren kan forholde sig til dem og sammenligne med andre virksomheder.

Der er tre krav for indregning:

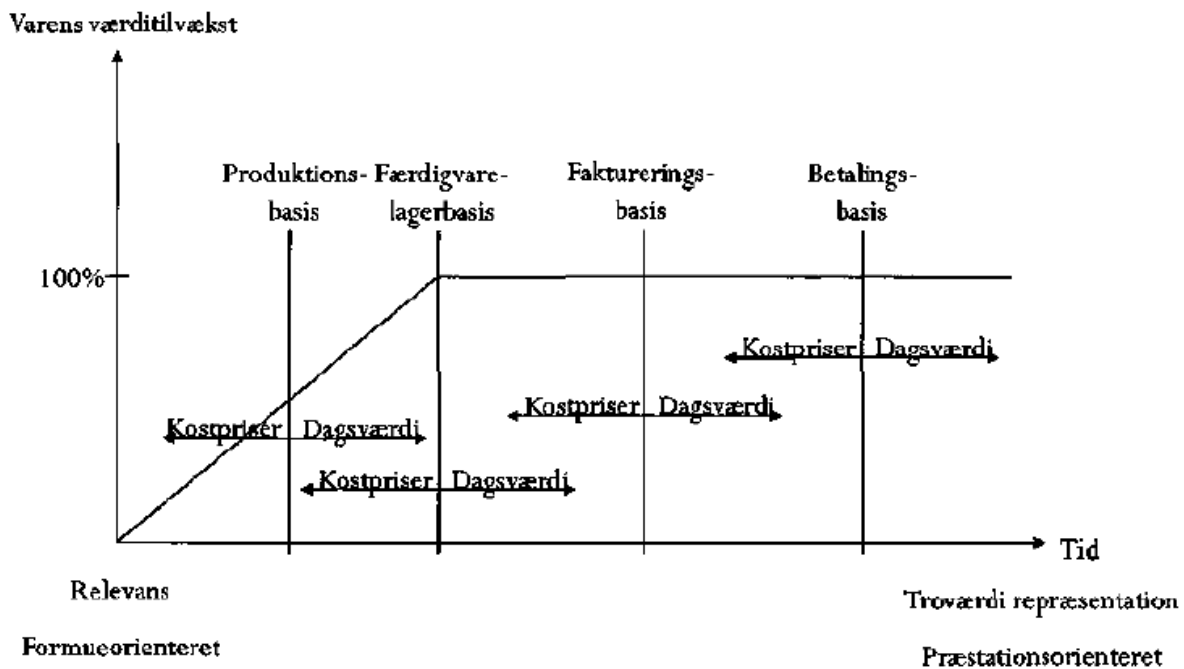
1. Det skal være sandsynligt at fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde eller fragå virksomheden
2. Posten skal kunne måles validt til værdi eller kostpris.

Eftersom opgaven her behandler omsætning vil der i det følgende redegøres for indregning heraf i henhold til IASB's begrebsramme.

Nedenstående er en figur over virksomhedens handlingskæde og forskellige indregningstidspunkter- og metoder.

---

⁹ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 212

Der kræves jf. gennemgang under niveau 2 at relevans og troværdighed skal være opfyldt førend at denne har nytteværdi for regnskabsbrugerne.

Relevansen øges som regel ved tidlig indregning af omsætning som muligt, men troværdigheden er alt andet lige lavere. Derimod vender pilen den anden vej ved troværdighedskravet hvor indregning der sker senere vil have en højere grad af troværdighed, men lavere grad af relevans.

Udover ovennævnte to kvalitetskrav gælder en række generelle retningslinjer for tidspunktet for indregning af omsætning.

Den første retningslinje er, at der skal være dokumentation for, at der er tale om omsætning. Denne skal tjene som et bevis for, at der er indgået en aftale.

Den anden retningslinje er, at omsætningen skal være indtjent. Med det menes at indregning når virksomheden har ydet en indsats Normalvis er indgåelse af en aftale ikke tilstrækkeligt til at dette kan defineres som en 'indsats'. Derimod skal der forstås at hovedparten af det arbejde, der kræves for at kunne gøre krav på indbetalinger fra kunden er ydet.

Den tredje retningslinje er at, det på indregningstidspunktet er sandsynligt, at betaling eller afvikling af modydelsen vil finde sted. Der kan eksempelvis være ydet lang kredittid på betaling og dermed øges usikkerheden også, denne overvejelse skal gøres når man beslutter sig for indregningstidspunkt.

Den fjerde retningslinje er, at omsætningen kan måles validt. Med det menes, at oplysninger skal måle det de foregiver af måle.

Den femte retningslinje er, at omkostninger i forbindelse med transaktionen kan måles validt. Dette kunne være omkostninger forbundet med erhvervelsen, salg, installation, returret, garantistillelse mv.¹⁰

I det følgende vil gennemgås forskellige metoder for indregning af omsætning.

Salgsmetoden

Det der kendetegner metoden er, at der er relativ kort afstand mellem produktion og salg, således at hovedparten af leveringen forekommer i perioden. Derfor vil omsætning og overskud beregnet ud fra salgsmetoden stort set svare til periodens produktion. Information omkring omsætning i årsregnskabet vil derfor i høj grad opfylde relevanskriteriet, og troværdighedskriteriet eftersom den er baseret på salgstransaktioner.

Da både produktion og salg har fundet sted i salgsmetoden, betyder det også at alle omkostninger er afholdt. Det betyder, at hele salgsprisen kan indregnes som omsætning, altså nettorealiseringsværdien.

Produktionsmetoden

Produktionen kan enten foregå ved at denne gennemføres før ordremodtagelse og salg. Dette gør sig typisk gældende i lagerproducerende virksomheder. Men da vi beskæftiger os med omsætning baseret på kontrakt i denne opgave, vil vi beskæftige os med

---

¹⁰ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 215

ordreproducerende virksomheder. Det der kendetegner disse er, at der bliver indgået en kontrakt med en kunde førend indkøb og produktion finder sted.

Jf. tidligere redegørelse for indregningskriterier for omsætning så er ordremodtagelsestidspunktet ikke acceptabelt som indregningstidspunkt som følge af, at omsætningen ikke er 'indtjent'. Dog er der virksomheder som har omsætningen baseret på kontrakt der strækker sig over flere regnskabsperioder eksempelvis ved bygning af broer, veje og lufthavn. Nogle typer af servicevirksomheder har også ydelser der leveres i separate dele og dermed flere regnskabsperioder. Eksempelvis finansielle institutioner og software virksomheder.

Det vil for virksomheder hvis omsætning strækker sig over flere perioder være i strid med relevanskriteriet at vente med at indregne omsætningen til arbejdet er fuldført, dels fordi informationen vil være uaktuel og fordi omsætningen derfor vil blive indregnet på tilfældige tidspunkter.

Følgende fire forudsætninger til skal opfyldt jf. IAS 11 førend produktionsmetoden kan anses som en valid metode til indregning af omsætning:

1. Den samlede kontraktsum kan opgøres validt.
2. Det er sandsynligt, at økonomiske fordele, der knytter sig til kontrakten vil tilflyde virksomheden.
3. Færdiggørelsesomkostninger og færdiggørelsesgrad kan opgøres validt.
4. De omkostninger, der kan henføres til kontrakten, kan identificeres entydigt og opgøres validt, så de afholdte omkostninger kan sammenlignes med de budgetterede omkostninger.

Produktionsmetoden ligger nærmest det formueorienterede paradigme, idet omsætningen indregnes i takt med, at færdiggørelsesgraden skrider frem i produktionsprocessen.

Færdigproduktion

Færdigproduktionsmetoden anvendes internationalt på markeder for eksempelvis mineraler og landbrug. Kendetegnene ved disse brancher er, at der er betydelig knaphed på varerne og salget heraf nærmest er en formalitet. Det kan også være virksomheden producerer varer hvis salg er garanteret af staten.

De typer af virksomheder kan anvende færdigproduktionsmetoden som indregningstidspunkt fordi det er validt at indregne omsætning på det punkt trods det faktum varerne ikke er solgt. Ved det senere salg indregnes der ikke omsætning fordi der i givet fald vil være dobbeltindregning.

Der er to krav der skal være opfyldt for anvendelsen af metoden:

1. Der skal findes en relevant salgspris på et marked der umiddelbart er tilgængeligt.
2. Omsætningen skal være 'indtjent', hvilket betyder at der ikke må restere yderligere krævende indsats i forbindelse med salget.

Betalingsmetoden

Metoden anvendes blandt andet når værdien af de aktiver der leveres ikke kan måles validt som følge af eksempelvis kunden vil returnere varen eller er ude af stand til at betale varens pris. Metoden anvendes også når yderligere væsentlige udgifter direkte knyttet til transaktionen er sandsynlige, men ikke kan estimeres med tilstrækkelig nøjagtighed.

Betalingsmetoden er den mest forsigtige af alle metoder til indregning af omsætning og fører derfor til mest sikre overskudsberegning.

Ulempen ved den sene indregning er den manglende sammenhæng mellem omsætning og periodeomkostninger.¹¹

---

¹¹ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 308-320

3.2.4.2. Måling

Måling går ud på at identificere og klassificere fænomener på grundlag af forskellige aspekter og attributter. Valget af attribut afhænger af de informationsbehov der skal dækkes.

I det formueorienterede paradigme som IASB's begrebsramme bl.a. er baseret på måles økonomiske fænomener på baggrund af dagsværdibaserede måleattributter som vurderes at have størst værdi for brugerne.

Ved *dagsværdi* forstås den pris der kan opnås at sælge et aktiv, eller som skal betales for at overdrage en forpligtelse i en ordinær transaktion mellem markedsdeltagere. Dermed er denne type måling markedsbaseret og virksomheden skal derfor ved måling bruge forudsætninger som markedsdeltagere ville have gjort brug af ved prifsættelse.

Der er fem måleattributter som anvendes som surrogat for dagsværdi:

Salgsværdien for et aktiv er salgsværdien den pris, aktivet kan sælges til på balancedagen. Salgsværdien af en forpligtelse er den værdi der skal betales for at frigøre sig af forpligtelsen på balancedagen.

Nettorealisationseværdi for et aktiv er salgsværdien efter fradrag af salgs- og distributionsomkostninger. Den svarer til fremtidige nettoindbetalinger, som aktiver på balancedagen forventes af indbringe ved normal drift. Nettorealisationseværdien for en forpligtelse er summen af de fremtidige nettoudbetalinger, der skal ydes i forpligtelsens levetid.

Kapitalværdi for et aktiv er nutidsværdien af de fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet på balancedagen forventes at indbringe ved fortsat benyttelse i den nuværende funktion. Nutidsværdien af en forpligtelse måles på grundlag af de fremtidige nettoudbetalinger, der skal betales i forpligtelsens levetid.

Genanskaffelsesværdien for et aktiv er den pris der skal betales for, at erhverve et tilsvarende aktiv på balancedagen. Genanskaffelsesværdien for en forpligtelse er det provenu, som virksomheden vil modtage, hvis forpligtelsen etableres på balancedagen på tilsvarende vilkår.

Historisk kostpris for et aktiv er det beløb der er ydet som vederlag for aktivet, uanset om dette er anskaffet fra ekstern part eller er internt fremstillet. Kostprisen for en forpligtelse er det beløb, der er modtaget som vederlag for forpligtelsen.

Amortiseret kostpris er den værdi til hvilken et finansielt aktiv eller en finansiell forpligtelse blev målt til ved første indregning.¹²

3.2.5. Niveau 5 – Klassifikation og præsentation

Klassifikation og præsentation er retningslinjer for hvordan information skal præsenteres i årsregnskabet. Grundlæggende er der to kriterier der skal være opfyldt.

Det første er, at egenskaberne der danner grundlag for klassifikationen skal være relevant for regnskabsbrugeren og dække deres informationsbehov.

Det andet er, at transaktioner og begivenheder skal kunne klassificeres efter de valgte egenskaber således at der dannes homogene klasser.¹³

I resultatopgørelsen indregnes indtægter under følgende poster:

- Nettoomsætning
- Andre driftsindtægter
- Finansielle indtægter
- Ekstraordinære indtægter.

IFRS tillader ikke klassifikation af ekstraordinære poster.¹⁴

4. International Accounting Standard Board

---

¹² Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 217-218

¹³ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 219-220

¹⁴ Jens O. Elling – Finansiell rapportering – teori og regulering 4.udgave s. 308

4.1. Introduktion til IASB

Forståelsen for IAS og IFRS samt sammenligningen af disse afhænger af en forståelse af hvad International Account Standard Board, også kaldet IASB, er for en størrelse. IASB er en privat non-profit organisation, der blev etableret i 2001, som udsteder internationale regnskabsstandards, som kaldes IFRS, International Financial Reporting Standards. Før end udarbejdede standarder kan gøre sig gældende kræves det, at EU foretager en godkendelsesproces, hvorefter disse standarder vedtages, som en del af EU-lovgivningen og kan anvendes af virksomheder i EU.¹⁵

IASB blev etableret for at erstatte IASC, International Accounting Standard Committee. IASC udstedte internationale regnskabsstandards også kaldet IAS. Ved oprettelsen af IASB blev det vedtaget, at IAS ville blive adopteret og gøre sig gældende. Alle standarder efterfølgende bliver kaldt IFRS. Det er fastlagt, at modstridende standarder mellem IFRS og IAS vil betyde en annullering af IAS.

De standarder, som IASB udarbejder er opbygget omkring nogle generelle principper, som støttes af præciserede regler. Dette har medført muligheder for regnskabsproducenten til at fortolke bredt. Dette afspejles især i standarderne omhandlende omsætningen, hertil er ingen klare krav til indregning og måling af komplekse transaktioner.

Konsekvensen ved en omlæggelse af de standarder en virksomhed aflægger årsregnskaber efter fra lokalt GAAP (Generally accepted accounting principles) til IFRS er typisk karakteriseret ved høj kompleksitet samt en proces, som er omkostningstung. Virksomheden må samtidig forvente, at der oftere vil forekomme ændringer til de gældende standarder i forhold til eksempelvis Årsregnskabsloven.¹⁶

---

¹⁵ Deloitte – IFRS, introduktion til de internationale regnskabsstandards 2013, side 12.

¹⁶ Deloitte – IFRS, introduktion til de internationale regnskabsstandards 2013, side 13.

Overstående model giver et indtryk af den proces, der foretages ved overgangen til IFRS, herunder de fokusområder en virksomhed skal have.¹⁷ Overgangen er ikke kun af en regnskabsmæssig karakter, men denne påvirker flere bestanddele af virksomheden.

Kravene ved aflægges efter IFRS er omfattende, hvilket også kommer til udtryk ved størrelsen af noteoplysninger og informationer, der gives i forbindelse med taldelen. IASB er opmærksomme på denne problemstilling, hvorfor fokus er forhøjet hvad angår Cutting Clutter, som er et udtryk for at alt fyld i form af tal og tekst skæres fra så informationsværdien hos regnskabsbruger øges. Dette er i fin overensstemmelse med relevans og troværdighed, som er behandlet under afsnittet om begrebsrammen.

¹⁷ Deloitte – IFRS, introduktion til de internationale regnskabsstandarde 2013, side 13.

4.2. IASB ståsted mellem regnskabsproducent og regnskabsbruger

IASB har formuleret nye standarder, som tegner en udvikling af den retning, som IASB gerne vil bevæge sig hen imod. Standarderne afspejler det ståsted, som IASB har taget hvad angår forholdet mellem regnskabsproducent og regnskabslæser. Spørgsmålet er så, hvor vil IASB gerne bevæge sig hen af med de nye standarder?

IASB oplyser, at deres IFRS standarder er udarbejdet med det formål at tjene offentlighedens interesse. I deres seneste udgivelse omhandlende deres mission lægger de vægt på tre grundlæggende principper, som er gennemsigtighed, ansvarlighed og effektivitet.¹⁸

Gennemsigtighed: *"Ved de nye standarder forsøges der at øge gennemsigtigheden ved at øge sammenligneligheden og kvaliteten af de regnskabsmæssige informationer, som muliggøre en informeret beslutningstagen fra investorer og andre interessenter."*

Ansvarlighed: *"De nye standarder styrker ansvarligheden ved at formindske det informations gap, der er mellem udbyderne af kapital og dem, som kapitalen er betroet til. De informationer, som standarderne gøre krav på gør det muligt at holde ledelsen ansvarlig."*

Effektivitet: *"Standarderne skal ligeledes bidrage til økonomisk effektivitet. Dette skal ske ved at hjælpe investorer med at identificere muligheder og risici globalt. For virksomheder formindskes omkostningerne i forbindelse med aflæggelse af årsregnskaber gennem et enkelt og dækkende sprog."*

Af overstående tre punkter lægges der især vægt på ansvarlighed, da flere aktører, som børsnoterede selskaber, banker, forsikringsselskaber mv. arbejder med kapital modtaget af andre. Afstanden mellem dem der har givet kapital og den der er blevet betroet kapitalen kan være stor, hvorfor det ønskes, at standarderne lægger stor vægt herpå.

Der bliver ligeledes sat stor vægt på, at standarderne skildre virkeligheden, som den er og ikke former denne. Et eksempel herpå er Basel kapital kravene, som stiller krav til

---

¹⁸ Working in the Public Interest: The IFRS Foundation and the IASB, side 3

bankerne om hvor stor en kapital de skal have, hvorimod IFRS standarderne adskiller sig ved at give et billede af, hvor stor kapital, der er i banken. Det væsentlige er, at regnskabslæser kan have tillid til regnskabet og forvente, at regnskabet er gengivet neutralt.¹⁹

Overstående giver et klart indtryk af, at standarderne tilgodeser regnskabsbrugeren frem for regnskabsproducenten. To ud af de tre punkter de lægger vægt på, gennemsigtighed og ansvarlighed, er til fordel for regnskabsbruger, hvor et enkelt punkt tager højde for virksomhederne. Der sættes vægt på, at standarderne er med til at skildre et korrekt virkelighedsbillede af en virksomhed, hvilket må siges at være til regnskabsbrugers fordel.

En udarbejdelse af standarderne kan dog ikke undlade at tage højde for den cost, som standarderne måtte påføre virksomhederne. Et eksempel herpå er udarbejdelsen af IFRS 16, hvor første diskussionsoplæg modtog stor kritik, da det ændrede på den forretningsmodel, der blev anvendt i branchen. Omkostningerne for virksomhederne blev vurderet store i forhold til den nytteværdi, som den skabte for regnskabslæsere, hvorfor et nyt udkast blev udarbejdet, som nærmede sig regnskabsproducenten.²⁰ Dette indikerer dog, at standarderne, som udgangspunkt er til fordel for regnskabslæser, hvorefter det vurderes om fordelene for regnskabsbruger opvejer den omkostning der måtte være for selskaberne. Dette vil blive diskuteret yderligere i diskussions afsnittet.

5. IAS 11 – Entreprisekontrakter

5.1. Formål

Formålet med IAS 11 er at fastsætte den regnskabsmæssige behandling af omsætning og omkostninger af entreprisekontrakter. De aktiviteter der er forbundet med entreprisekontrakter løber sædvanligvis over forskellig regnskabsår.

---

¹⁹ Working in the Public Interest: The IFRS Foundation and the IASB, side 5

²⁰ https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Internationalt/IASB/Udkast%20til%20ny%20international%20standard%20om%20leasing

Allokering af entreprisomsætning og omkostninger til de rette regnskabsår er af afgørende for den regnskabsmæssige behandling. Den tidsmæssige behandling og kriterier for identificering af entreprisekontrakter er der omdrejningspunktet.

5.2. Definitioner

IAS 11 definerer entreprisekontrakter som:

” En *entreprisekontrakt* er en individuelt forhandlet kontrakt om anlæg, opførelse eller bygning af et aktiv eller flere aktiver, som er nært forbundne eller indbyrdes afhængige med hensyn til deres design, teknologi og funktion eller deres endelige formål eller anvendelse.”

I modsætning til almindeligt producerede varer er et af entreprisekontrakternes kendetegn, at aktivet allerede er solgt inden at produktion af det givne aktiv påbegyndes. Alt afhængig af entreprisens størrelse og aktivitet kan enkelte kontrakter udgøre større eller mindre dele af den totale aktivitet for selskabet.

Kontrakterne skal være *specifikt forhandlet*, og kan ikke finde anvendelse på masseproducerede varer. Serviceleverancer er omfattet af IAS 18 og dette gennemgås særskilt i afsnittet herom.

En entreprisekontrakt kan udarbejdes på forskellige måder, hvorfor IAS 11 pkt. 6 ligger op til at entreprisekontrakter uanset typen, enten skal klassificeres som fastpriskontrakt eller kost-plus-kontrakt.

Fastpriskontrakt: En kontrakt hvor entreprenøren aftaler en samlet kontraktpris eller en fast sats pr. produceret enhed.

Kost-plus-kontrakt: En kontrakt hvor entreprenøren modtager betaling for en række bestemte og definerede omkostninger, med en mark-up procentsats eller et fast honorar.

En entreprisekontrakt kan indgås om opførelse, anlæg eller bygning af et enkelt aktiv.

Eksempler herpå kunne være en bygning, bro, vej et skib osv.

Det er også en mulighed at entreprisekontrakten omfatter flere aktiver som er nært forbundne eller indbyrdes afhængige mht. til teknologi, design, funktion eller den endelige anvendelse.

Eksempler herpå kunne være komplekse produktionsanlæg eller driftsmidler.

Nogle entreprisekontrakter indeholder både fastpriskontrakter og kost-plus-kontrakter. Et eksempel herpå kunne være en kost-plus-kontrakt med en fastsat maksimumspris.

5.3. Måling

Uanset hvordan kontrakterne klassificeres lægger standarden op til, at *hver* kontrakt vurderes særskilt i forhold til behovet for opsplitning eller sammenlægning. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt kun at anvende IAS 11 på elementer af en kontrakt separat eller en gruppe af kontrakter samlet for at udtrykke det faktiske indhold af en aftale.

Hvis en kontrakt omhandler flere aktiver (opsplitning) skal opførelsen af hvert aktiv behandles som en separat entreprisekontrakt. Forudsætninger herfor er bl.a. at 1) der skal være afgivet et tilbud for hvert aktiv således at 2) Hvert aktiv er forhandlet for sig selv således, at entreprenøren som kunde har kunne acceptere eller forkaste dele af kontrakten forbundet med hvert aktiv. Og slutteligt 3) at omkostninger og omsætning for kan måles særskilt for hvert aktiv.

Hvis en gruppe er kontrakter med en eller flere kunder skal behandles som en enkelt entreprisekontrakt skal 1) kontrakterne være forhandlet samlet, 2) kontrakterne skal være så nært forbundne, at de reelt udgør ét projekt og 3) kontraktarbejder udføres samtidig eller i fortsættelse af hinanden.

Såfremt der ønskes en tilføjelse til eksisterende kontrakt om opførelse af et yderligere aktiv, så skal dette gøres ved en ny og separat entreprisekontrakt hvis 1) aktivets design, teknologi eller funktion adskiller sig væsentligt fra aktivet eller aktiverne i den oprindelige kontrakt. Og 2) aktivets pris er forhandlet uden hensynstagen til den oprindelige kontraktpris.

Det modtagende eller tilgodehavende entrepriseomsætning måles til dagsværdi i lighed med IAS 18 pkt.9. Måling heraf kan være forbundet med usikkerhed da forskellige

fremtidige begivenheder er variable heri. Som oftest må oprindelige skøn revurderes i takt med at nye begivenheder indtræffer, det skyldes at disse både afklarer tidligere usikkerheder – men de skaber også nye.

Konsekvensen heraf bliver at entrepriseomsætningen kan stige eller falde fra regnskabsår til regnskabsår.

En ændring i kontrakten skal indregnes når *det 1) anses for sandsynligt, at kunden vil godkende ændringen og den deraf følgende ændring i omsætning. Og 2) at omsætningen kan måles pålideligt.*

5.4. Indregning

IAS 11 pkt. 22 har som kriterium at henholdsvis omsætning og omkostninger relateret til entreprisekontrakter skal ske efter produktionsmetoden ved udgangen af et regnskabsår, når udfaldet af kan opgøres pålideligt med baggrund i den opgjorte færdiggørelsesgrad.

Kontrakttyper

Fastpriskontrakter

Ved en fastpriskontrakt kan udfaldet opgøres pålideligt, når alle følgende betingelser opfyldt jf. IAS 11 pkt. 23:

Entrepriseomsætning skal omfatte den oprindelige kontraktfastsatte omsætning og ændringer i det kontraktfastsatte arbejde. For begge disse *skal det være sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilgå virksomheden og måles pålideligt. Derudover skal entrepriseomkostninger til færdiggørelse af kontrakten og færdiggørelsesgraden opgøres pålideligt.*

Givet at der er usikkerhed forbundet med kontrakten i form af, at udfaldet af kontrakten eller færdiggørelsesgraden ikke kan måles pålideligt, skal omsætningen kun indregnes svarende til de faktisk forbrugte omkostninger. Forudsætningen er dog, at det skal være sandsynligt de vil blive genindvundet.

Kostpluskontrakter

Ved en kost-plus-kontrakt kan udfaldet opgøres pålideligt når følgende betingelser er opfyldt jf. IAS 11 pkt. 24:

Det skal være sandsynligt, at økonomiske fordele forbundet med entreprisekontrakten vil tilgå virksomheden og at omkostninger knyttet til kontrakten klart kan identificeres og måles pålideligt, uanset om de specifikt godtgøres af kunden.

5.5. Oplysningskrav

Ved indregning af entreprisekontrakter stiller IAS 11 pkt. 39-45 en række oplysningskrav til regnskabet. Der skal oplyses om anvendt regnskabspraksis og de metoder der er anvendt til opgørelse af færdiggørelsesgraden.

Der er endvidere nogle beløbsmæssige oplysningskrav til for omsætning der er indtægtsført i regnskabsåret. Ved præsentation af entreprisekontrakter i balancen skal det være enten som nettoaktiver eller nettoforpligtelser. Igangværende arbejder skal opgøres som salgsværdien med fradrag af aconto faktureringer.

Afsluttende er der krav om oplysning af forudbetalinger og tilbageholdte beløb som ikke betales før visse kontraktfastsatte betingelser er opfyldt eller før visse fejl er udbedret.

6. IAS 18 – Omsætning

6.1. Formål

Formålet med standarden, IAS 18, er at opklare den regnskabsmæssige behandling af indtægter, som er omfattet af standardens definition af indtægter. IAS 18 definerer indtægter, som værende:

”Økonomiske fordele i regnskabsåret i form af tilgange eller værdistigning af aktiver eller fald i forpligtelser, som medfører vækst i egenkapitalen, bortset fra stigninger ved indskud fra ejere”.

Dette kan opsummeres til at standarden både omfatter omsætning og gevinster og hvorledes disse regnskabsmæssigt skal behandles.

Standarden kredser om en primær problemstilling, som opstår ved den regnskabsmæssige behandling af omsætningen, hvilket er afgørelsen af, hvornår en virksomhed må indregne omsætningen.

"Omsætning indregnes, når det er sandsynligt at fremtidig økonomisk fordel vil tilgå virksomheden, og disse fordele kan måles pålideligt."

IAS 18 stiller to krav for indregningen af omsætning. Det første er, at det er sandsynligt, at fremtidig økonomisk fordel tilgår virksomheden. Det andet er, at disse økonomiske fordele kan måles pålideligt. Et eksempel hertil er en virksomhed, som sælger tomater, hvor prisen er pr. kg. Hvis virksomheden sælger tomater til en virksomhed, som de ved ikke er i stand til at betale, vil første krav ikke være opfyldt. Hvis det ikke er opgjort, hvor mange kg, der er solgt, kan omsætningen ej heller indregnes, da det ikke kan måles pålideligt, hvor meget der er solgt.

Standarden primært inden for tre typer af transaktioner og begivenheder:

- a) Salg af varer
- b) Levering af tjenesteydelser
- c) Andres anvendelse af virksomhedens aktiver mod vederlag

Disse tre typer kan specificeres yderligere, hvoraf nogen af dem behandles under andre standarder. Her henvises der til IAS 18 under "Anvendelsesområde".

6.2. Definitioner

Indtægter der er opstået, som et resultat af virksomhedens ordinære drift er, jf. IAS 18 pkt. 7, defineret, som værende omsætning. Valutakursgevinster, renter, indtægter fra kapitalandele mv. vil ikke blive anset for at være omsætning hos en bilforhandler, da dette ikke er en del af den primære drift. Valutakursgevinster, renter, indtægter fra kapitalandele mv. kan udgøre omsætningen, hvis dette er virksomhedens hovedaktivitet.

IAS 18 pkt. 8 definerer omsætning, som værende:

”Bruttotilgange af økonomisk fordele i regnskabsåret, der opstår som led i en virksomheds ordinære drift, når disse tilgange resulterer i vækst i egenkapitalen, bortset fra forøgelse som følge af indbetalinger fra ejere.”

Dette betyder, at vederlag, der opkræves på vegne af tredjepart, ikke må indregnes i omsætningen. Eksempelvis har moms ingen driftsmæssig påvirkning, da dette er en opkrævning på vegne af den danske stat.

6.3. Måling

Omsætning skal indregnes til dagsværdi af det modtagende eller tilgodehavende vederlag fratrasket eventuelle rabatter, jf. IAS 18 pkt. 9-10. En virksomhed kan have en ordning, hvor de giver deres kunder en mængderabat, som skal fratrækkes omsætningen. Eksempelvis kan en telefonproducent tilbyde deres kunder en rabat på 25%, hvis de køber over 1.000 stk. Hvis en telefon koster 5.000 stk. vil prisen være 5.000.000 for 1.000 stk. rabatten udløses og den pris der kan indregnes vil dermed være 75% af de 5.000.000. Omsætningen der indregnes er 3.750.000.

Det hænder, at virksomheder giver deres kunder kredit, hvilket betyder, at provenuet ikke betales med det samme. Dette forekommer primært ved betaling via likvider. Sådanne transaktioner kaldes også finansieringstransaktioner. Et eksempel herpå er hvis virksomheden giver kunden en kredit, som er rentefrit eller som forrentes med en rente, der er under markedsrenten. Dagsværdien af denne type af transaktioner opgøres ved at tilbagediskontere alle fremtidig betalinger med en opgjort rente. Her er der tale om den rentesats, som vurderes at være mest nøjagtig, jf. IAS 18 pkt. 11.

Forskellen på dagsværdien og den nominelle rente indregnes, som en renteindtægt og ikke omsætning. Dette er nærmere behandlet under IAS 39.

Et eksempel herpå kan være, at en kunde køber en telefon til 5.000 kr., på kredit, som forrentes med 5%, denne antages at være under markedsrenten. Kunde vælger at dele betaling op i fire og betaler dermed hvert kvartal 1.250 kr.

Første betaling vil ikke være forrentet og dermed 1.250. De resterende ydelser vil beregnes ved at anvende følgende formel:

$$b * (1 + r)^{-n}$$

B står for det beløb der skal betales (1.250) r er renten, som i dette tilfælde er 5% og n er den ydelse, som kunden betaler, hvor den anden ydelse vil være nummer 1, den tredje vil være nummer 2 og så fremdeles.

Dette vil give en dagsværdi der udgør 5.388, da den nominelle værdi er 5.000 er forskellen 388, skal disse indregnes, som renteindtægt.

IAS 18 lægger også vægt på, at den enkelte transaktion identificeres korrekt, jf. pkt. 13, da der er mulighed for, at der er tale om flere transaktioner, som finder sted på en og samme tid. Et eksempel kan være, at en kunde køber en telefon og i den forbindelse vælger kunden at oprette et abonnement. Her er der tale om to transaktioner, hvor salget af telefonen kan indregnes med det samme imens indtægten fra abonnementet indregnes i takt med, at ydelsen leveres.

6.4. Indregning

6.4.1. Salg af varer

Fem kriterier skal være opfyldt før et salg af en vare kan indregnes i omsætningen, jf. IAS 18 pkt. 14.

- a) Virksomheden har til køber overført væsentlige risici og afkast tilknyttet ejendomsretten til varerne.
Dette betyder, at risikoovergangen har fundet sted. Denne kan variere alt efter hvad der aftales og hvilken type af transaktion der er tale om.
- b) Virksomheden bibeholder hverken sit fortsatte ledelsesmæssige engagement, i det omfang der normalt er forbundet med ejendomsret, eller kontrollen over de solgte varer.

Et eksempel hertil kunne være salget af en bil. Her må bilen eksempelvis ikke stadig være indregistreret i sælgers navn.

- c) Omsætningen kan måles pålideligt.

Dette er forklaret tidligere.

- d) Det er sandsynligt, at de økonomiske fordele forbundet med transaktionen vil tilgå virksomheden.

Dette er forklaret tidligere.

- e) Omkostninger, som er afholdt eller vil blive afholdt i forbindelse med transaktionen, kan måles pålideligt.

Et eksempel herpå kan være tomat sælgeren, som nævnt tidligere. Sælgeren kan have købt sine tomater fra en leverandør, som han sælger videre. Her er det nødvendigt, at kunne opgøre antallet af kg og deres pris, som de er købt ind til, så vareforbruget kan måles pålideligt.

En virksomhed kan i flere tilfælde stadig have væsentlige risici tilknyttet ejendomsretten, eksempelvis hvis sælger er usikker i forhold til sandsynligheden for tilbagelevering eller hvis salget er betinget af købers omsætning af varen.

Et konkret eksempel kan hentes fra fodboldverdenen. Fodboldspillere bliver solgt, hvor det ofte ses, at der er variabler i kontrakterne. Hvis FC Barcelona køber en spiller fra Brøndby IF ses det ofte, at der er en grundpris og en masse variabler. Eksempelvis kan aftalen lyde på, at der betales 10.000.000 kr. for spillers plus 50.000 for hver kamp spilleren spiller for sit nye hold. De 10.000.000 kan indregnes, men de 50.000 kan ikke indregnes, da det er betinget af antal af kampe, som spilleren får lov at spille for sin nye klub. Dette er behandlet under pkt. 16 i IAS 18.

6.4.2. Levering af tjenesteydelse

Ved levering af tjenesteydelser er der ikke tale om en fysisk vare, hvorfor kriterierne under salg af varer ikke kan gøre sig gældende, da der eksempelvis ikke kan tales om risikoovergang. Når transaktionen vedrør levering af en tjenesteydelse gør fire kriterier

sig gældende, som skal opfyldes før omsætningen kan indregnes. Kriterierne der fremgår under IAS 18 pkt. 20 er:

- a) Omsætningen kan måles pålideligt.
- b) Det er sandsynligt, at de økonomiske fordele forbundet med transaktionen vil tilgå virksomheden.
- c) Transaktionens færdiggørelsesgrad på balancedagen kan måles pålideligt.
- d) Omkostninger, som er afholdt i forbindelse med transaktionen og omkostninger forbundet med at fuldføre transaktionen, kan måles pålideligt.

Punkt a, b og d går igen i forhold til salg af varer. Punkt c gør sig primært gældende ved tjenesteydelser, som strækker sig over to regnskabsår. Hvis en tjenesteydelse leveres over juni og juli måned, vil det, uagtet hvilken måned man indregne omsætningen i, blive indregnet i samme regnskabsår. Problematikken kan være, når en virksomhed leverer en tjenesteydelse hen over december og januar måned. Her er det essentielt, at færdiggørelsesgraden kan måles pålideligt, da det er afgørende for hvor meget der indregnes i hvert regnskabsår.

Et eksempel hertil kan være en shipping virksomhed, hvis tjenesteydelse er fragt af varer. Her estimeres det, at rejsen vil tage 20 dage, hvoraf 15 dage vil være i december 2017 og 5 dage i januar 2018. Hvis prisen for at få fragtet varen er 100.000 vil opdeling af indtægten afhænge af antallet af dage i hvert regnskabsår. I dette eksempel foretages 75% af rejsen i 2017 og 25% i 2018. Færdiggørelsesgraden på balancedagen er derfor 75% og 75% af indtægten kan indregnes, hvilket er 75.000. Antallet af rejsedage vil være et skøn, da flere faktorer kan opstå under rejsen, eksempelvis nedbrud af motorer mv. som kan forlænge rejsen og dermed forøge antallet af rejsedage.

Dette er en metode for opgørelsen af færdiggørelsesgraden. Opgørelsen afhænger af transaktionens art.

Færdiggørelsesgraden kaldes også produktionskriteriet i almen tale. Dette er ligeledes også grundlaget for indregning af omsætning under IAS 11. Dette er behandlet under afsnittet om IAS 11.

6.4.3. Renter, royalties og udbytte

En virksomheds omsætning består af, som nævnt tidligere, indtægter, der kommer af virksomhedens ordinære drift. Ud over salg af varer og levering af tjenesteydelser kan en virksomheds omsætning også bestå af renter, royalties og udbytte.

Renter udgøre omsætningen hos eksempelvis realkreditinstitutter, hvis hovedaktivitet er at låne penge ud og tjene penge af renterne, som de modtager. Denne indtægt er dermed et resultat af deres hovedaktivitet og skal derfor indregnes i omsætningen. Renterne indregnes efter den effektive rentemetode, som er beskrevet og behandlet under IAS 39 afsnit 9.

Royalties er, når en virksomhed, som er indehaver af et immaterielt aktiv, eksempelvis filmrettigheder, lader en anden virksomhed anvende disse rettigheder mod betaling. Her kan en virksomheds hovedaktivitet bestå af disse typer af aftaler og indtægten herfra skal dermed indregnes i omsætningen. Indregningen sker ud fra periodiseringsprincippet.

Flere virksomheder beskæftiger sig med køb og salg af værdipapirer. Denne indtægt kaldes også udbytte. Udbytte kan dermed udgøre virksomhedens omsætning, hvis dette er virksomhedens primære aktivitet. Her må omsætningen først indregnes, når det er fastlagt at aktionæren har ret til udbyttet.

Et eksempel vil være en virksomhed, som ejer 20% af en virksomhed, hvilket vil blive kategoriseret, som en associerede virksomhed. Den ejede virksomhed vil ved årsafslutning foreslå et udbytte. Den ejende virksomhed kan dog ikke indregne denne i omsætningen før udbyttet er deklareret ved generalforsamlingen i den ejede virksomhed.

6.5. Oplysningskrav

Det er et krav, jf. IAS 18 pkt. 35, at en virksomhed oplyser om regnskabspraksis for indregning af omsætningen så regnskabslæser er bevidst om metoden for indregning af omsætning, herunder hvordan færdiggørelsesgraden opgøres, hvis der er tale om en levering af en tjenesteydelse.

Det er ligeledes et krav, at omsætningen beløbsmæssigt opdeles for hver af de væsentlige kategorier af omsætningen, som er indregnet i regnskabsåret. Ved kategori er der tale om de fem kategorier der er behandlet under indregning af omsætning.

Virksomheden skal oplyse om eventualforpligtelser og eventualaktiver. Dette er behandlet under IAS 37 og uddybes dermed ikke yderligere.

7. Ny standard – IFRS 15

7.1. Introduktion til IFRS 15

IASB udgav i 2014 den endelige version af den nye standard vedrørende indregning af omsætning. IFRS 15 Omsætning fra kontrakter med kunder (Revenue from contracts with customers) erstatter de tidligere standarder IAS 11 og IAS 18.

IFRS træder i kraft fra start 1. januar 2018, hvilket betyder, at de første regnskaber der vil overgå til IFRS 15 er de regnskaber, der har balancedag d. 31. december 2018, dog vil delårsregnskaber ligeledes være overgået til IFRS 15. Det er muligt for selskaber at implementere standarden allerede fra november 2016, hvilket regnskabsmæssigt betyder for de regnskaber der starter d. 1 januar 2017. Det skyldes, at standarden havde gennemgået EU's godkendelsesproces og blevet godkendt, som en del af EU-lovgivning, hvorfor selskaberne kan implementere standarden.

Selskaber kan vælge ved implementeringen af IFRS 15 med tilbagevirkende kraft, hvilket gør sammenligneligheden med tidligere år mulig. Hertil skal IAS 8 *Anvendt regnskabspraksis, ændring i regnskabsmæssige skøn og fejl* være opfyldt. Selskaberne, som aflægger efter IFRS, skal implementere disse fra januar 2018, hvis disse ikke vælger at implementere standarden med tilbagevirkende kraft skal effekten af igangværende kontrakter føres på egenkapitalen, primo implementeringsåret, under overført resultat. Dette gælder også selskaber der måtte vælge at implementere standarden før januar 2018, som ikke ønsker at implementere med tilbagevirkende kræft.²¹

De tidligere standarder, IAS 11 og IAS 18, har været svage og inkonsistens, hvorfor det har været svært for investorer og andre interessenter at forstå virksomhedernes omsætning samt sammenligne denne med andre selskaber. De tidligere standarder indeholdte begrænset fortolkningsvejledning, hvilket gjorde, at selskaberne havde store fortolkningsmuligheder inden for væsentlige dele af omsætning, som eksempelvis ved

---

²¹ Indregning af omsætning efter IFRS 15 - PwC, side 7

sammensatte kontrakter. De tidligere standarder indeholdte ingen reel konklusion, hvorfor denne var svær at applicere over komplekse transaktioner. Dette medførte, at flere selskaber måtte søge yderligere vejledning hos US GAAP.²²

IFRS 15 standarden består af en fem-trins model, der kræver flere regnskabsmæssige vurderinger end tidligere.

Fem-trins modellen består af:

1. Identifikation af kontrakten
2. Identifikation af separate leveringsbetingelser
3. Opgørelse af kontraktens samlede transaktionspris
4. Allokering af transaktionsprisen til de identificerede leveringsforpligtelser
5. Indregning af omsætning når (eller i takt med at) leveringsforpligtelserne opfyldes

Disse fem trin vil blive uddybet og redegjort for. Før gennemgangen defineres de termer, som er nødvendige og en integreret del af standarden:

7.2. Identifikation af kontrakten

Fem-trins modellens første trin består af at identificere en kontrakt med kunden, der kan anvendes, som indregningsgrundlag. En part, som køber en vare eller tjenesteydelse fra selskabets primære drift anses, som værende en kunde.²³

Der er tale om en kontrakt, som kan identificeres, når de involverede parter har rettigheder og forpligtelser, der skal håndhæves juridisk.²⁴ Ifølge dansk lov kan en aftale både være foretaget skriftlig eller mundtlig. Dette er på trods af, at en mundtlig aftale i praksis kan være svær at bevise juridisk, hvorfor mundtlige aftaler kan være besværlige at håndhæve juridisk. Hvis en kontrakt ikke juridisk er bindende, vil standarden ikke kunne gøre sig gældende, da der i så fald ikke vil være nogen kontrakt, som kan identificeres. Det skyldes, at der i sådan et tilfælde ikke vil være en part, som har ret til en vare eller

---

²² IFRS – Project Summary and Feedback Statement, May 2014, side 3

²³ IFRS 15 Appendix A

²⁴ Indregning af omsætning efter IFRS 15 - PwC, side 13

tjenesteydelse ej heller vil der være en part, som er forpligtet til at levere en vare eller tjenesteydelse.

Standarden skal anvendes på en kontrakt, når kriterierne jf. IFRS 15 pkt. 9 er opfyldt. Disse kriterier består af:

- 1) En kontrakt, der er godkendt af parterne, som forpligter sig til at opfylde denne
- 2) Retten, som parterne besidder i forbindelse med leveringen af en vare eller tjenesteydelse, kan identificeres.
- 3) De aftalte betalingsbetingelser, skal kunne identificeres.
- 4) Kontrakten skal have et kommerciel indhold, hvilket betyder, at virksomhedernes fremtidig pengestrømme vil ændre sig, som et resultat heraf.
- 5) Det skal være sandsynligt, at den økonomiske fordel, som virksomheden har ret til ved levering af varen eller tjenesteydelsen, vil tilgå virksomheden.

Hvis ingen af parterne har opfyldt deres del af aftalen eller påbegyndt herpå skal standarden ikke anvendes på denne kontrakt samtidig med, at begge parter kan ophæve kontrakten uden at skulle betale en form for compensation, som resultat heraf.²⁵ Dette skyldes, at virksomhederne ikke juridisk er bindende til at håndhæve kontrakten, da de begge i sådan et tilfælde kan trække sig, hvilket ikke vil være tilfældet, hvis en af parterne har opfyldt sin del af kontrakten, da dette vil forpligte den anden part til ligeledes at opfylde sin del.

7.2.1. Sammenlægning af kontrakter

Flere kontrakter, der er indgået omkring samme tid og med samme kunde, skal sammenlægges af virksomheden og skal regnskabsmæssigt anses, som én kontrakt, jf. IFRS 15 pkt. 17, hvis mindst en af følgende kriterier er opfyldt:

- a) Forhandling af kontrakterne er sket samtidig med samme forretningsmæssige formål.

---

²⁵ Indregning af omsætning efter IFRS 15 - PwC, side 14

- b) Hvis vederlaget i den ene kontrakt afhænger af levering af en vare eller tjenesteydelse i en anden kontrakt.
- c) Hvis varerne eller tjenesteydelserne i kontrakterne indgår under en samlet leveringsforpligtelse.

7.2.2. Kontraktændringer

En ændring af den oprindelig kontrakt skal anses, som en ny kontrakt i henhold til IFRS 15 pkt. 20, hvis følgende to betingelser er opfyldt:

- a) Kontraktens omfang er forøget, som et resultat af, at det aftales, at der skal leveres yderligere vare eller tjenesteydelser af særskilt karakter.
- b) Kontraktprisen forøges med det der svare til virksomhedens normale pris pr. enhed. Denne pris kan reguleres med en rabat, hvis virksomheden ikke skal afholde de omkostninger der måtte være i forbindelse med etablering af en kontrakt med en ny kunde.

Hvis overstående betingelser ikke er opfyldt vil det blive anset, som en ændring af den allerede eksisterende kontrakt. I så fald skal det undersøges om ændringen, i form af tillægsordre eller ændring til de vare og tjenesteydelser kontrakten allerede omfatter, opfylder betingelserne for at være særskilte.

Hvis ændringen ikke er særskilt skal den behandles, som en del af del allerede eksisterende kontrakt. Regnskabsmæssigt skal dette behandles, når ændringen finder sted.

Hvis ændringen opfylder betingelserne for at være særskilt skal selskabet på ændringstidspunktet anse den gamle kontrakt for ophævet og en ny kontrakt indgået for den del af kontrakten, som ikke er opfyldt endnu.

7.3. Identifikation af separate leveringsforpligtelser

I henhold til IFRS 15 pkt. 22 er leveringsforpligtelser en aftale, i en kontrakt, om at levere en vare eller tjenesteydelse, som kan identificeres særskilt, til en kunde.

Efter kontrakten er identificeret skal virksomheden identificere leveringsforpligtelserne. Hvis der kun identificeres leveringsforpligtelse vedrørende én vare eller tjenesteydelse

skal det anses, som én transaktion. Hvis en leveringsforpligtelse for flere vare og tjenesteydelser identificeres, skal disse samles medmindre to eller flere vare opfylder betingelserne for at være særskilt.

Ved fastlæggelsen af om hvorvidt en vare eller tjenesteydelse er særskilt eller ej skal virksomheden overveje om kunden kan drage fordel af den enkelte vare eller tjenesteydelse eller om dette sker sammen med en anden vare eller tjenesteydelse, som er let tilgængelig for kunden. Hertil ser virksomheden også på om forpligtelser er separat identificerbare fra andre forpligtelser.

Et eksempel på overstående er en kunde, som kan drage fordel af mursten og arbejdskraft. Disse ville ikke være særskilte i en kontrakt, hvis en virksomhed eksempelvis har forpligtet sig til at bygge en mur, her er det muren der er forpligtelsen, hvorfor både varen og tjenesteydelsen anses, som værende én leveringsforpligtelse, hvorimod hvis kontrakten blot forpligtede virksomheden til at levere murstene og stille arbejdskraften til rådighed ville disse være separate leveringsforpligtelser og dermed særskilte.

7.4. Fastsættelse af transaktionspris

Efter kontrakten er identificeret og leveringsforpligtelserne er identificeret skal kontraktens samlede transaktionspris opgøres. Transaktionsprisen skal opgøres før omsætningen kan indregnes, hvilket hviler på princippet om, at omsætningen skal indregnes med udgangspunkt i varens eller tjenesteydelsens isolerede pris.²⁶ I tilfælde af, at summen af varerne/tjenesteydelsernes isolerede pris overstiger kontraktens samlede transaktionspris skal rabatten fordeles forholdsmæssigt mellem varerne/tjenesteydelserne.

Udgangspunktet er, at det er problemfrit at opgøre omsætningen for en kontrakt, hvis der er indgået en aftale om et fast beløb. Denne omsætning omfatter opgøres til mængden af vederlag, som virksomheden forventer at have ret til, som følge af leveringen af vare eller tjenesteydelser. Der er dog tilfælde, hvor opgørelsen ikke er lige til, hvorfor IFRS 15

---

²⁶ Indregning af omsætning efter IFRS 15 - PwC, side 33

pkt. 47 præsentere en række punkter, som virksomheden skal være opmærksomme på ved deres opgørelse af omsætningen fra en kontrakt med en kunde.

I henhold til IFRS 15 pkt. 48 skal virksomheden tage højde for følgende:

- a) Variable vederlag
- b) Begrænsning i skøn over variable vederlag
- c) Tilstedeværelsen af væsentlige finansieringsforhold
- d) Ikke-likvide vederlag
- e) Betalinger til kunden

7.4.1 Variable vederlag

Det vederlag, som virksomheden har krav til, som modydelse til den vare eller den tjenesteydelse de leverer kan være variabel. Et eksempel kan være, at vederlaget afhænger af om hvorvidt fremtidig begivenheder indtræffer eller baseres på et resultat. Dette ses bl.a. i fodboldbranchen, hvor salget af en spiller kan have et grundbeløb, hvor der også er en variabel størrelse, som afhænger af spillerens præstation for den klub han er solgt til. En fodboldspiller kan være solgt, hvor det faste beløb udgør 20 mio. herudover har klubberne aftalt, at hvis spilleren er med til at vinde mesterskabet vil det yderligere udløse 2 mio. som skal betales. Her vil de 2 mio. være et variabelt vederlag.

Skønnet over de variable vederlag skal ske i henhold til IFRS 15 pkt. 53, hvor to metoder, for hvorledes de variable vederlag skal opgøres, er fremsat.

7.4.2. Begrænsning i skøn over variable vederlag

Når virksomheden har taget stilling til de variable vederlag skal virksomheden ligeledes vurdere, hvor stor sandsynlighed der er for, at virksomheden opnår ret til de variable vederlag. Virksomheden kan først indregne de variable vederlag, når det vurderes, at det er overvejende sandsynligt, at disse vil opnås.

Hvis virksomheden vurderer, at de variable vederlag, som helhed ikke kan indregnes kan virksomheden vurdere om en del af vederlaget kan indregnes. IFRS 15 pkt. 57 præsentere en række forhold, som virksomheden skal tage med i sin vurdering af om der er sandsynlighed for, at de variable vederlag vil blive tilbageført.

7.4.3. Tilstedeværelsen af væsentlige finansieringsforhold

I henhold til IFRS pkt. 60-61 skal en virksomhed tage højde for eksisterende finansieringselementer, som enten giver virksomheden eller kunden en økonomisk fordel. Dette er uagtet om finansieringselementet fremgår eksplicit eller implicit i kontrakten.

Den indregnede omsætning skal indregnes til nutidsværdien. Hvis en kunde skal betale på et senere tidspunkt end leveringstidspunktet, skal omsætningen opgøres, som hvis kunden havde betalt kontant ved leveringstidspunktet. Hvis en kontrakt ikke strækker sig længere end 12 måneder er der ingen væsentlige finansieringselementer jf. IFRS 15 pkt. 63. En virksomhed skal dermed overveje om der er en forskel på det beløb, som fremgår af kontrakten og kontantprisen samtidig med tidsrummet mellem leveringen af varen eller tjenesteydelsen og betalingen.

En kontrakt indeholder ikke væsentlige finansieringselementer, hvis disse indeholder faktorer, som er oplyst under punkt 62 i IFRS 15.

7.4.4. Ikke-likvide vederlag

Det er muligt, at kunden og virksomheden har aftalt en anden betalingsform end likvider, hvis dette er tilfældet skal det ikke-kontante vederlag opgøres til dagsværdi i henhold til IFRS 15 pkt. 66.

Hvis det ikke er muligt at opgøre dagsværdien med rimelighed skal det ikke-kontante vederlag måles til den isolerede pris for den leverede vare eller tjenesteydelse jf. IFRS 15 pkt. 67.

7.4.5. Betalinger til kunden

Hvis virksomheden betaler kunden skal denne betaling vurderes og om denne skal reducere transaktionsprisen.

Hvis en virksomhed betaler et beløb til kunde for en særskilt vare, vil kunden i dette tilfælde blive anset, som enhver anden leverandør og skal dermed behandles, som en betaling til en leverandør. Hvis det beløb der er betalt til kunde overstiger dagsværdien af den vare eller tjenesteydelse man modtager af kunden skal transaktionsprisen reduceres med det resterende beløb. Eksempelvis køber virksomheden en lampe af en kunde, som

står til 100 kr., hvis virksomheden har betalt kunden 150 kr. for denne lampe skal transaktionsprisen reduceres med 50 kr.

Hvis betalingen derimod ikke kan allokeres til en særskilt vare eller tjenesteydelse skal transaktionsprisen reduceres med det beløb, som der er betalt til kunden. Eksempler herpå kan være rabatkuponer, gavekort mv. som vil blive anvendt til at købe nogle af virksomhedens vare eller tjenesteydelser. Dette anses, som et incitament til kunden for, at kunden skal handle med virksomheden og købe dennes vare eller tjenesteydelse.

7.5. Allokering af transaktionsprisen til de identificerede leveringsforpligtelser

Virksomheden har på nuværende tidspunkt identificeret leveringsforpligtelserne og opgjort transaktionsprisen. Transaktionsprisen skal nu allokeres ud til leveringsforpligtelserne. Denne allokering påkræver et datagrundlag, som mange virksomheder nu skal indføre for netop at kunne allokere transaktionsprisen.

Ifølge IFRS 15 pkt. 73 er formålet med allokeringen af transaktionsprisen, at denne afspejler det vederlag, som virksomheden er berettiget til, som modydelse til den vare eller tjenesteydelse, som leveres. Hvis en virksomhed kun identificerer en enkelt leveringsforpligtelse skal allokeringen ikke finde sted, da hele vederlaget så anses, som betalingen for den ene leveringsforpligtelse. Identificeres der særskilte leveringsforpligtelser vil en allokering finde sted ud fra varens eller tjenesteydelsens isolerede salgspris. Den isolerede salgspris skal opgøres, ved kontraktens indgåelse, for hver særskilte vare eller tjenesteydelse, som er knyttet til hver leveringsforpligtelse, hvorefter transaktionsprisen allokeres ud i forhold til de isolerede salgspriser, hvilket fremgår af IFRS 15 pkt. 76. Den isolerede salgspris kan være en fastsat pris eller en listepriis og kan ligeledes være den pris, som virksomheden sælger varen eller tjenesteydelsen isoleret til en lignende kunde. Hvis en virksomhed ikke kan identificere en isoleret salgspris skal virksomheden foretage et skøn af den isolerede pris, så transaktionsprisen kan allokeres og dermed opfylde formålet med allokeringen af transaktionsprisen. En virksomhed skal ved skøn af isolerede priser tage højde for flere oplysninger, såsom markedsforhold, virksomhedsspecifikke forhold mv. så priserne er plausible i forhold til markedet de bliver solgt på jf. IFRS 15 pkt. 78.

I IFRS 15 pkt. 79 oplystes der tre metoder, som salgsprisen kan beregnes ud fra:

- a) Den justerede markedsvurderingsmetode
- b) Forventet kostplusmetode
- c) Restværdimetoden

7.5.1. Den justerede markedsvurderingsmetode

En virksomhed kan tage udgangspunkt i det marked, som varen eller tjenesteydelsen sælges på og foretage et skøn over den pris, som en kunde på det givne marked er villig til at betale for den vare eller tjenesteydelse, som virksomheden sælger.

Virksomheden kan ligeledes tage udgangspunkt i sine konkurrenter og hvad disse sælger den samme vare eller tjenesteydelse for og justere denne pris, så den afspejler de omkostninger virksomheden måtte have.

7.5.2. Forventet kostplusmetode

Ved denne metode, skal virksomheden opgøre en forventning af de omkostninger, som vil opstå leveringen af varen og tjenesteydelsen til kunden, hvorefter virksomheden tillægger en passende avance til prisen.

7.5.3. Restværdimetoden

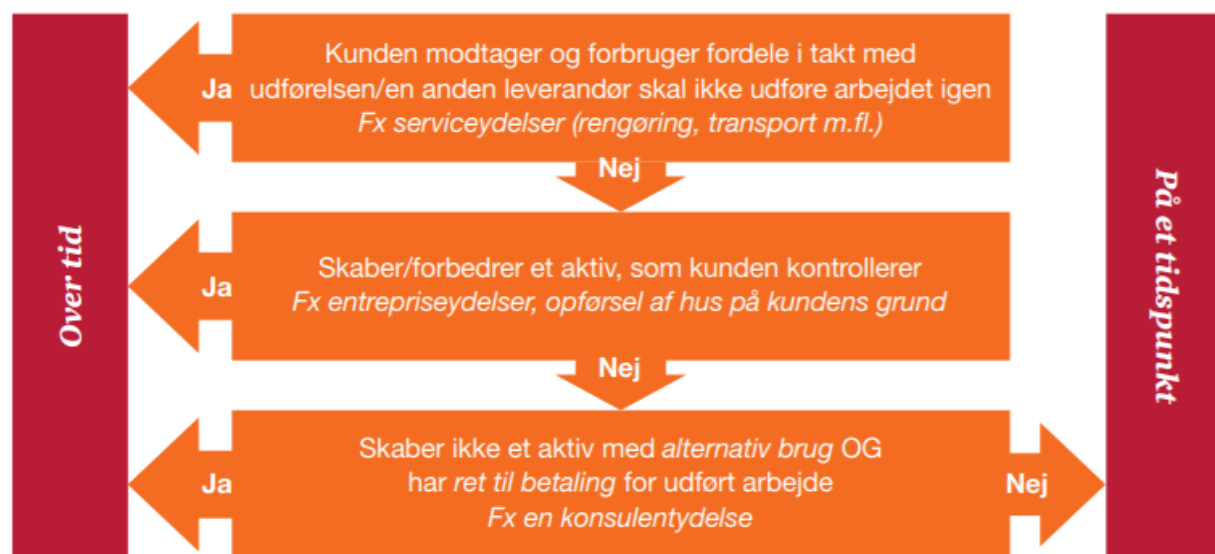
Restværdimetoden går på, at virksomheden fratrækker summen af de identificerbare isolerede priser fra transaktionsprisen. Dette vil efterlade en restværdi, som kan allokere til varen eller tjenesteydelsen, hvor den isolerede salgspris ikke er identificerbar.

Kravene i IFRS 15 pkt. 79 c, skal være opfyldt før denne metode må gøre sig gældende.

7.6. Indregning af omsætning, når leveringsforpligtelserne opfyldes

Omsætningen skal indregnes når eller i takt med, at virksomheden overfører kontrollen af den solgte vare eller tjenesteydelse til kunden, hvorved leveringsforpligtelserne opfyldes. Virksomheden skal derfor ved kontraktindgåelsen fastlægge om hvorvidt kontrollen af den solgte vare eller tjenesteydelse leveres på et fastlagt tidspunkt eller hen over tid.

Det afgørende for indregning af omsætning ifølge IFRS 15 er dermed overførslen af kontrollen til kunden. Her skal det bemærkes, at overførslen af kontrollen ikke nødvendigvis sammenfalder med tidspunktet, hvor fordelene og risici overføres til kunden. Dette betyder, at der kan ske en forskydning af indregningstidspunktet, når IFRS 15 træder i kræft. Her har IFRS en række anvisninger for hvornår kontrollen anses for værende overført til kunden.

Kilde: Indregning af omsætning efter IFRS 15 - PwC, side 58

Overstående model viser i grove træk, hvordan en virksomhed kan vurdere om omsætningen skal indregnes hen over tid eller på et bestemt tidspunkt.

7.6.1 Kunden modtager fordele i takt med, at arbejdet udføres

Omsætningen skal indregnes hen over tid, hvis kunden opnår fordel i takt med, at arbejdet udføres. Dette ses oftest ved leveringen af en serviceydelse, såsom rengøring, vedligeholdelse mv., da disse har en rutinemæssig og tilbagevendende karakter. Dette kan dog også forekomme ved leveringen af forbrugsvarer, som el. En virksomhed levere el løbende med, at kunden forbruger og kunden drager fordel af denne. Omsætningen for en tjenesteydelse må ikke indregnes før kunden modtager og forbruger ydelsen. Indregningen af omsætningen skal ligeledes ophøre, når kunden ikke modtager ydelsen længere.

Hvis en tredjepart overtager arbejdet skal det vurderes om arbejdet skal genudføres eller ej. Hvis arbejdet skal genudføres har kunden dermed ikke draget fordel af ydelsen og omsætningen kan ikke indregnes. Hvis tredjepart kan starte hvorfra virksomheden stoppede har kunden draget fordel og omsætningen kan dermed indregnes.

Et eksempel på overstående en virksomhed, som tilbyder løbende assistance med lønbogholderi. Her kan virksomheden og kunden have aftalt en pris på 120.000 kr., i marts måned kan virksomheden så opgøre sin omsætning til at være $120.000/12 \times 3 = 30.000$ kr. Dette skyldes, at kunden løbende drager fordel af ydelsen. I tilfælde af, at tredjepart skulle overtage opgaven ville det ikke være nødvendigt at genudføre det tidligere udførte arbejde, hvorfor omsætningen godt kan indregnes.

7.6.2. Virksomheden skaber eller forbedre et aktiv, som kunden kontrollerer

Hvis en virksomhed løbende udfører et arbejde, som forbedrer eller skaber et aktiv for kunden, som denne kontrollerer kan omsætningen indregnes. Dette ses typisk med entreprisekontrakter, hvor en kunde eksempelvis ønsker opførslen af en bygning på kundens grund. Kunden har dermed kontrollen og ejerskabet over det aktiv, som bliver bygget, hvorfor omsætningen kan indregnes løbende. Et andet eksempel ville være et udviklingsprojekt, hvor både den viden og de resultater der udspringer heraf er ejet af kunden, i så fald vil virksomheden, som assisterer kunden i udviklingsprojektet kunne indregne omsætningen løbende.

7.6.3. Et aktiv uden alternativt brug og krav på betaling

Hvis virksomheden producerer en vare, som skal sælges til en kunde, skal det vurderes om dette produkt har et alternativt brug. Hvis virksomheden, i tilfælde af kunden ophæver kontrakten, kan sælge produktet til en anden kunde har aktivet et alternativt brug. Hvis dette derimod ikke er tilfældet har produktet ikke et alternativt brug og kan dermed indregnes hen over tid. Et eksempel kan være en kunde, som får produceret en vare, hvor det i kontrakten fremgår, at modifikationerne ikke må være kendt af andre vil dette produkt ikke have et alternativt brug, hvorfor omsætningen kan indregnes over tid.

Overstående afhænger også af om virksomheden har krav til betaling fra kunden for den del af leveringsforpligtelserne, som er opfyldte. Hvis virksomheden ikke har krav på

betaling ved ophævelse af kontrakten må omsætningen ikke indregnes. Krav til betaling skal ikke nødvendigvis fremgå af kontrakten, da kunden juridisk kan være forpligtet til at betale virksomheden for de leveringsforpligtelser, som er opfyldte. Hvis kravet udelukkende vedrører omkostninger i forbindelse med udførelsen af arbejdet kan denne ikke indregnes, som omsætning.

8. Analyse af de væsentlige forskelle mellem IAS 11/18 og IFRS 15

Det er ikke alle selskaber, som aflægger efter IFRS, der bliver påvirket væsentligt ved overgangen fra IAS 11 og 18 til IFRS 15. Den nye standard, IFRS 15, introducerer dog nogle nye koncepter ved indregning af omsætningen, som virksomheder skal være opmærksomme på. Den nye standard vil ikke kun påvirke indregning og måling af omsætningen, men vil ligeledes påvirke hele den regnskabsmæssige proces ved håndtering af kontrakter med kunder. Den nye fem-trins model, som er gennemgået tidligere, stiller større krav til virksomhederne ved de regnskabsmæssige vurderinger end der tidligere har været behov for ved aflæggelse efter de gamle standarder.

På trods af at store dele af IFRS 15 har ligheder med de tidligere standarder, IAS 11 og 18, så er IFRS funderet i en ny tænkemåde, som fører til nogle væsentlige forskelle. Vi vil i følgende analysere, hvilke væsentlige forskelle der er mellem IFRS 15 og IAS 11/IAS18 samt opstille fiktive eksempler, som illustrerer den regnskabsmæssige forskel der vil være mellem standarderne.

8.1. Salgskontrakter versus omsætningstype

Den grundlæggende forskel mellem IFRS 15 og IAS 11/18 er ved indregning og måling af omsætningen. Den nye standard er konstrueret således, at denne tager udgangspunkt i salgskontrakter og identificeringen af disse, hvorimod de tidligere standarder tager udgangspunkt i omsætningstyperne varesalg, tjenesteydelser eller entreprisekontrakter.

IFRS 15 lægger ud med at identificere kontrakten med kunden, hvorefter en gennemgang af fem-trins modellen finder sted. Der er tale om en struktureret og standardiseret gennemgang, hvorfor alle kontrakter vil blive gjort til genstand for denne gennemgang

uagtet transaktionstypen. Reglerne er dermed de samme for alle omsætningstyper ved den nye standard.

De tidligere standarders, IAS 11 og IAS 18, tilgang har været afhængig af, at omsætningen kunne kategoriseres og placeres, som en vare, tjenesteydelse eller entreprisekontrakt. Dette har ført til, at en gråzone er opstået for de transaktioner, som ikke kunne placeres entydigt i en af de nævnte kategorier, der var virksomheder nødt til at fortolke i højere grad. Dette har især været tilfældet ved sammensatte kontrakter samt kontraktmodifikationer.

8.2. Kontraktmodifikationer

I tilfælde af, at der sker en modifikation af kontrakten med kunden, skal en virksomhed tage stilling til denne ændring og om hvorvidt, der er tale om en ny separat kontrakt. IAS 18 behandler ikke disse tilfælde, hvorfor det må antages, at virksomhederne bruger de rammer, der er fastlagte i IAS 11. IAS 11 specificere hvornår en kontraktændring skal anses, som en separat kontrakt. Det første tilfælde er, hvis den nye aftale vedrører en vare eller tjenesteydelse, der er en signifikant anderledes fra den vare eller tjenesteydelse, som den første kontrakt omfattede. Det andet tilfælde er, hvis kontraktændringen vedrører en vare eller tjenesteydelse, hvor prisen er forhandlet særskilt fra den oprindelige kontrakt, hvorfor parterne i deres forhandling ikke har taget hensyn til transaktionsprisen på den oprindelige kontrakt. Opfyldes mindst en af de to nævnte betingelser, skal kontraktændringen håndteres, som en ny kontrakt ifølge IAS 11.

IAS 11 betinger ligeledes, at kontraktændringen er godkendt af kunden og ændringen i omsætningen kan måles pålideligt.

Overstående viser, at rammerne for kontraktændringer og håndtering af disse er meget brede og der er dermed stor fortolkningsmuligheder.

I den nye standard, IFRS 15, er fokus på dette område forøget og en detaljeret gennemgang af kontraktændringer er foretaget i IFRS 15, så det er klart, hvornår der er tale om en modifikation til den oprindelige kontrakt eller om der er tale om en ny separat kontrakt.

Der er tidligere i afsnittet om kontraktændringer tidligere redegjort for de to betingelser, som skal være opfyldt i henhold til IFRS 15 for, at virksomheden kan behandle en kontraktmodifikation, som værende en ny separat kontrakt. Forskellen mellem IFRS 15 og IAS 11 er i deres betingelser sammenlignelige. I den nye standard er detaljeringsgraden dog forøget, da IFRS 15 går ind og beskriver, hvornår der er tale om en særskilt vare eller tjenesteydelse. IAS 11 nævner, at der er tale om en ny kontrakt, hvis der er tale om en vare, som er væsentlig anderledes end den oprindelige vare. Her er væsentlighed ikke defineret, hvorfor virksomheder ender i en situation, hvor der skal fortolkes. IFRS 15 definerer, hvornår der er tale om en særskilt vare eller tjenesteydelse. På denne måde formindskes fortolkningsmulighederne med den nye standard.

Forneden er givet et eksempel, som illustrerer de forskelle der er mellem de tidligere standarder og den nye standard.

Fjernsynsproducenten Godt TV A/S (herefter: *Virksomheden*), der producerer fjernsyn til virksomheder, har indgået en kontrakt med revisions firmaet Lommeregnerne ApS i København. Kontrakten opfylder kravene i henhold til fem-trins modellen step 1 (identifikationen af kontrakten). Det fremgår af kontrakten, at *Virksomheden* har forpligtet sig til at levere 90 fjernsyn, alle af samme type. Kontraktens transaktionspris er aftalt til at være DKK 450.000 svarende til DKK 5.000 pr. stk. *Virksomheden* er ikke gearet til at levere af denne størrelsesorden, hvorfor det er aftalt, at fjernsynene leveres over tre omgange, hvor der leveres 30 stk. pr. omgang. I kontrakten fremgår det, at de første 30 fjernsyn leveres i oktober 2017 og de resterende 60 stk. leveres i henholdsvis januar og marts. Dette betyder, at Lommeregnerne ApS løbende får kontrol over fjernsynene, hvorfor *Virksomheden* kan indregne omsætningen i takt med, at leveringen finder sted.

Lommeregnerne ApS er dog så begejstrede over kvaliteten af fjernsynene, at de nu ønsker en levering af 30 fjernsyn yderligere og ønsker, at leveringen allerede finder sted i november. Kontrakten er dermed ændret fra 90 stk. til 120 stk. Hvorledes *Virksomheden* skal behandle indregningen af omsætningen samt kontraktmodifikationen efter henholdsvis IAS 18 og IFRS 15 vil blive gennemgået forneden.

I henhold til IAS 18, skal omsætningen indregnes til dagsværdi, som beskrevet tidligere. Dette svarer til prisen, som fremgår af den oprindelig kontrakt samt ved kontraktmodifikationer. Da det ikke er i alle tilfælde, at der opstår en forskel mellem IAS 18 og IFRS ved kontraktmodifikationer opstilles der to scenarier af ekstra leveringen på de 30 fjernsyn.

Scenarie 1: Virksomheden har indgået en aftale med Lommeregner ApS om levering af 30 fjernsyn yderligere. Prisen for alle 30 fjernsyn er aftalt til at være DKK 142.500, hvilket er en pris på DKK 4.750 pr. stk. Rabatten på 5% er givet, da virksomheden spare omkostningerne ved etablering af en ny kunde, da Lommeregnerne ApS allerede er kunde og foretaget en bestilling af fjernsyn.

Scenarie 2: Virksomheden har indgået en kontrakt med Lommeregnerne ApS om levering af 30 fjernsyn yderligere til en samlet transaktionspris på DKK 120.000, hvilket betyder, at der er givet en rabat på 20%. Virksomheden har valgt at give rabatten, da den første bestilling allerede har sikret et tilfredsstillende resultat for regnskabsåret 2017.

De to overstående scenarier skal behandles forskelligt ifølge IFRS 15. I første scenarier vil der, i henhold til IFRS 15 pkt. 20, være tale om en ny kontrakt. Da (i) kontraktens omfang er forøget, da det er aftalt, at der skal leveres yderligere vare af særskilt karakter samt (ii) forøges kontraktens med det der svare til virksomhedens normale pris pr. enhed, hvortil det er i orden at give en rabat, som svare til de omkostninger der måtte være ved etableringen af en ny kontrakt.

Dette er illustreret i tabellen forneden:

Indregningstidspunkt	IFRS 15	IAS 18
Oktober	150.000,00 ¹	150.000,00 ¹
November (modifikation)	142.500,00 ²	142.500,00 ²
Omsætning 2017	292.500,00	292.500,00
Januar	150.000,00 ¹	150.000,00 ¹
Marts	150.000,00 ¹	150.000,00 ¹
Omsætning 2018	300.000,00	300.000,00
Omsætning i alt	592.500,00	592.500,00

¹ 30 stk. á DKK 5.000

² 30 stk. á DKK 5.000 fratrukket 5% rabat (250)

Overstående eksempel illustrere, hvorledes det vil se ud ifølge IFRS 15 ved en kontraktmodifikation, der anses som en ny kontrakt. Her er der ingen forskel på IFRS 15 og IAS 18. Den eneste reelle ændring, som eksisterer er, at virksomheden skal tage stilling til om der er tale om en ny kontrakt eller en modifikation til den oprindelig, hvilket der ikke skal tages stilling til under IAS 18.

Under scenarie to vil der dog være en større forskel mellem IFRS 15 og IAS 18. Der gives her en rabat på 20%, hvorfor kontraktmodifikationen ikke skal håndteres, som en ny kontrakt, men en modifikation til den oprindelig kontrakt. Det skyldes, at transaktionsprisen ikke afspejler den isolerede pris for varen. Kontrakten skal dermed, i henhold til IFRS 15, behandles som en modifikation til den oprindelig kontrakt. I den oprindelig kontrakt var det aftalt, at der skulle leveres 90 fjernsyn over tre omgange. Den første levering har fundet sted, da Lommeregnerne ApS lægger den nye ordre på 30 fjernsyn yderligere, hvorfor indregningen af omsætningen fra den første levering ikke bliver påvirket af den nye ordre. Den resterende del af den oprindelig kontrakt på 60 fjernsyn vil blive påvirket ved indregning af omsætning, da rabatten der er givet ved den nye ordre skal fordeles og prisen for de 60 fjernsyn vil dermed blive påvirket af den rabat der er givet i forbindelse med de 30 fjernsyn, som den nye ordre lyder på. Den oprindelig pris pr. fjernsyn lød på DKK 5.000, hvilket udgør en samlet pris på DKK 300.000 for de 60 fjernsyn. De nye fjernsyn har en samlet transaktionspris, som udgør DKK 120.000. Transaktionsprisen for alle 90 fjernsyn er dermed 420.000, hvilket giver en ny pris pr. fjernsyn, som udgør 4.666,67. Denne pris skal anvendes for fremtidig indregning af omsætning, som indregnes i takt med, at fjernsynene leveres. Omsætningen vil dermed blive indregnet på følgende måde:

Indregningstidspunkt	IFRS 15	IAS 18
Oktober	150.000,00 ¹	150.000,00 ¹
November	140.000,00 ²	120.000,00 ³
Omsætning 2017	290.000,00	270.000,00
Januar	140.000,00 ²	150.000,00 ¹
Marts	140.000,00 ²	150.000,00 ¹
Omsætning 2018	280.000,00	300.000,00
Omsætning i alt	570.000,00	570.000,00

¹ 30 stk. á DKK 5.000,00

² 30 stk. á DKK 4.666,66

³ 30 stk. á DKK 4.000,00

Overstående illustration viser, at ved opfyldelse af kontrakten har denne genereret samme omsætning totalt set uagtet om virksomheden aflægger efter IFRS 15 eller IAS 18. Forskellen, som ses foroven, er derimod tidspunktet for hvornår omsætningen skal indregnes. Omsætningen i regnskabsåret 2017 er højere ved aflæggelse efter IFRS 15 end ved aflæggelse efter IAS 18. Dette udlignes i regnskabsåret 2018, hvor omsætningen er højere ved aflæggelse efter IAS 18. Forskellen kommer af, at rabatten, som gives ved den nye ordre, fordeles mellem de resterende leveringer, hvorimod rabatten efter IAS 18 føres direkte til den levering den gives i forbindelse med.

Virksomheder kan derfor fremover blive påvirket af den nye standard, når det kommer til indregningstidspunktet ved kontraktmodifikationer.

8.3. Detaljeringsgraden af formuleringer

Der var altså i de tidligere standarder et større råderum i forhold til tolkning af hvordan omsætning skulle indregnes hvis ikke den umiddelbart kunne placeres i en af de foruddefinerede omsætningstyper. Konsekvensen heraf er, at der alt andet lige, er mindre sammenlignelighed mellem årsrapporter da forudsætninger for indregning på baggrund af tolkning er forskellig. Dette gør IFRS op med ved på en række centrale områder med betydning for indregningstidspunktet og værdien af det indregnede beløb at indføre nye begreber.

En anden væsentlig forskel er, at begreberne i IFRS 15 er fulgt af definitioner og vejledninger, med eksempler på, hvordan de skal fortolkes.

Når det er sagt så er der hovedsageligt tale om præciseringer for at mindske de nuværende brede fortolkningsmuligheder. Det betyder reelt set at forskellen mellem de gamle standarder og IFRS 15 primært skal findes præcisering af allerede eksisterende definitioner. Overgangen er derfor at man bevæger sig fra udefinerede brede regler til, at have en høj grad af detaljeringsgrad i definitionerne. Hvorledes påvirkningen slår igennem på transaktioner afhænger af hvordan denne tolkes i de gamle standarder.

Nedenfor kan ses en sammenligning af antallet af vejledningssider under IFRS 15 med de gamle standarder.

	IFRS 15	Existing IFRS	IAS 18	IAS 11	IFRIC 13	IFRIC 15	IFRIC 18	SIC-31
Standard/Interpretation	39	33	10	11	3	4	4	1
Application guidance	17	1	-	-	1	-	-	-
Transition guidance	2	-	-	-	-	-	-	-
Amendments to other standards	26	-	-	-	-	-	-	-
Implementation guidance and illustrative examples	82	21	8	4	2	5	2	-
Basis for conclusions	175	22	-	-	7	8	5	2
Total	341	77	18	15	13	17	11	3

Alt i alt så er introduktionen af fem-trins modellen og den tilhørende vejledning medvirkende til, at IFRS 15 er væsentlig nemmere at bruge som referencekilde frem for de gamle omsætningsstandarder.

8.4. Leveringsforpligtelser

Ved indgåelse af kontrakter skal virksomheden identificere kontraktens leveringsforpligtelse(r). En leveringsforpligtelse er et tilsagn om, at virksomheden vil levere en særskilt vare eller serviceydelse til en kunde. En kontrakt kan dog indeholde flere leveringsforpligtelser.

Måden hvorpå der forholdes til leveringsforpligtelser på er væsentlig forskellig mellem IFRS 15 og IAS 18/IAS 11. Leveringsforpligtelser er beskrevet i fem-trins modellens trin 2. Det er i dette trin, at det skal fastsættes hvor mange leveringsforpligtelser der ved kontraktindgåelse er, og om hvorvidt disse skal betragtes samlet eller separat.

Definition af leveringsforpligtelsen af særlig vigtig, fordi det er med til at fastsætte hvornår kontrollen er overgået til købet og dermed også hvornår at virksomheden kan indregne omsætningen.

Udgangspunktet for IAS 18 er, at indregningskriterierne skal anvendes for hver enkelt transaktion. I nogle tilfælde deles én transaktion også op i separate identificerbare elementer jf. IAS 18 afsnit 13. IAS 11 afsnit 7 har lignede kriterium.

Det skal dog bemærkes, at det at identificere en leveringforpligtelse og hvornår denne indeholder separate elementer ikke behandles af IAS 18. Denne har derfor ikke dækkende beskrivelser som regnskabsproducent kan gøre brug af når denne skal forholde sig til en kontrakts forskellige elementer. Derimod har IAS 11 en mere dækkende beskrivelse hvoraf det blandet andet fremgår, at hvis en kontrakt har flere aktiver, skal hver enkelt aktiv behandles som en separat entreprise kontrakt (afsnit 8-9). Der er derfor et større sammenligningsgrundlag mellem IAS 11 og IFRS 15.

Hver leveringsforpligtelse skal indregnes særskilt når denne kan adskilles fra andre leveringsforpligtelser. Dette gør sig gældende når:

- Kunden kan opnå fordele fra varen eller serviceydelsen enten alene eller sammen med andre tilgængelige ressourcer, og
- Virksomhedens tilsagn om at levere en vare eller tjenesteydelse kan identificeres separat fra andre tilsagn i kontrakten.

Et eksempel på leveringsforpligtelser der kan adskilles kan være ved salget en bil med efterfølgende service i en årerække, kan der siges at være tale om to forskellige leveringsforpligtelser. Det skyldes, at brugen af bilen er mulig på overtagelsestidspunktet og er dermed uafhængig af de efterfølgende serviceeftersyn.

Et eksempel på en leveringsforpligtelse der ikke kan afskilles er salg af en produktionsmaskine der kræver installation førend denne kan tage i brug, og køber dermed kan drage fordel heraf. I dette tilfælde er maskinen ubrugelig uden installationen og de to leveringsforpligtelser kan derfor betragtes som én leveringsforpligtelse.

Man kan derfor have en serie af ensartede varer eller serviceydelser, der leveres til en kunde på samme måde over tid, og hvor denne betragtes én leveringsforpligtelse. Eksempler herpå kunne være drift af en kantine, levering af varer (transport) eller

rengøring. IFRS 15 fem-trin model trin 5 beskriver betingelser for indregning af omsætning over tid, og disse skal naturligvis være opfyldt.

IFRS 15 opstiller desuden en række eksempler på hvad en leveringsforpligtelse er og beskriver disse i detaljeret grad. Det er her værd at bemærke, at til forskel fra de generelle vendinger som de gamle standarder opererer på, så er IFRS 15 nede i substansen og gør forståelsen af en leveringsforpligtelse praktisk for regnskabsproducenten.

Således indeholder IFRS 15 altså beskrivelser af hvorledes både varer og tjenesteydelser skal ansues med henblik på leveringsforpligtelser.

8.5. Indregningstidspunkt

Under IFRS 15 er indregningstidspunktet ikke længere ved overgang af fordele og risici men derimod ved overgang af kontrol med de varer og serviceydelser der overdrages til kunden. Det er derfor af afgørende betydning, at køber har opnået kontrollen for varer og tjenesteydelser. Dette harmonere også bedre med kravene for indregning af et aktiv, hvor kravet er, at en virksomhed kan indregne et aktiv, når denne har kontrollen over aktivet. Hvis virksomhed A sælger en vare til virksomhed B, kan virksomhed B først indregne aktivet, når denne har overtaget kontrollen over aktivet. Tidligere har virksomhed A kunne indregne omsætningen, når fordele og risici er overgået, men med den nye standard kan de først indregne omsætningen, når kontrollen er overgået. Virksomhed A kan dermed først indregne omsætningen for salget af et aktiv, når virksomhed B kan indregne købet af et aktiv under aktiverne.

Købers betalingsevne skal vurderes ved kontraktindgåelsen, da omsætningen kun må indregnes, hvis virksomheden vurderer, at kunden er i stand til at betale. Hvis der opstår begivenheder på et senere tidspunkt, som forringer købers betalingsevne eller betalingsevnen helt bortfalder vil dette ikke påvirke indregningen af omsætningen. Dette gør sig gældende for både de tidligere og den nye standard.

Spørgsmålet om hvorvidt der skal foretages løbende indregning eller indregnes på et bestemt tidspunkt behandles i fem-trins modellens step 5. Ændringen ligger ikke i forhold

til selve målemetoden, men derimod de forudsætninger der skal tages stilling til i forhold til vurdering af kontrakter.

Ved redegørelsen af IFRS 15 blev der beskrevet tre betingelser der var afgørende for hvorvidt der skulle ske løbende indregning eller om dette skulle gøres på et tidspunkt. I de gamle standarder skal der først tages stilling til hvilken omsætningstype der er tale om for derefter, at behandle denne i henhold til enten IAS 18 eller IAS 11. Vurderingen af hvorledes omsætningstypen vedrører den ene eller den anden IAS kan i sig selv være en udfordring da nogle kontrakter kan indeholde elementer fra begge standarder. Denne udfordring kommer IFRS 15 til livs ved netop, at have én model til behandling af alle typer af omsætning og kontrakter.

De to første kriterier, som der er redegjort for under redegørelsen af IFRS 15 er ikke væsentlig anderledes fra de tidligere standarder. Et af de kriterier som IFRS 15 stiller for løbende indregning af omsætning, som er det tredje og sidste punkt, er, at virksomheden opfører et aktiv med ikke-alternativ brug og har ret til betaling for udført arbejde.

Denne formulering betyder, at der i fremtiden vil være nogle typer af kontrakter hvor omsætningen skal indregnes løbende hvor det ikke er tilfældet nu. Årsagen herfor er, at IFRS 15 ikke stiller krav om overgang af væsentlige risici og fordele tilknyttet aktiver er overgået, men betinger at sikkerheden er overgået til købet i stedet.

Denne ændring kan få betydning for kontrakter ikke er omfattet af IAS 11, fordi at de ikke er individuelt forhandlet, som denne kræver og derfor skal indregnes efter IAS 18.

Vi vil i det følgende give et eksempel på hvordan denne effekt praktisk kan få en betydning.

Byggemand bob ApS (herefter virksomheden) har købt en byggegrund på Nordhavn, som er en bydel i København, der er voksende. Virksomheden har planlagt at opføre et lejlighedskompleks med 200 lejligheder, da de mener fremtiden ser lys ud med den nye metro og motorvej. Det er planen, at alle lejligheder der opføres skal være ensartet så der ingen forskel er på størrelse, farver, konstruktion mv. Virksomheden har gjort det muligt for købere, at individualisere lejlighederne, hvis de ønsker dette. Virksomheden

har på nuværende tidspunkt forhandlet to kontrakter hjem med to forskellige købere (herefter Køber 1 og Køber 2). Nedenstående kontraktforhold gør sig gældende for begge kontrakter:

- Opførelsen af lejlighederne er estimeret til at være færdige 2 år fra indgåelsen af kontrakten
- Lejlighederne er eksklusive og prisen pr. lejlighed er fastsat til DKK 3.250.000
- Køber skal betale DKK 250.000, når kontrakten underskrives
- 1 år efter byggeriet er gået i gang vil en rapport, hvor status for projektet opgøres, blive udarbejdet og køber skal på dette tidspunkt betale DKK 1.000.000
- Ved afslutning af byggeriet og overdragelse af nøglen skal køber betale det resterende beløb på 2.000.000

Køber 2 har dog ikke ment, at den standardiserede kontrakt er tilstrækkelig og har derfor ønsket nogle yderligere tilføjelser i kontrakten, som er følgende:

- Virksomheden må ikke sælge lejligheden videre til tredje part, det er ej heller muligt for Køber 2 at opsige kontrakten
- Virksomheden har krav på det fulde vederlag fra Køber 2, hvis køber misligholder kontrakten og byggeprojektet færdiggøres efter planen, som fremgår af kontrakten

Efter 1 år udarbejdes rapporten, hvori planen for byggeriet fremgår. Her fremgår det, at status for projektet er følgende:

- 45% af omkostningerne er blevet brugt efter det første år
- Det forventes, at de resterende 55% vil blive brugt til færdiggørelse af projektet det næste år

Det vil nu blive gennemgået, hvordan overstående informationer vil påvirke indregningen af omsætningen.

For, at IAS 11 kan gøre sig gældende forudsættes det, at kontrakterne er individuelt forhandlet med køberne. Ved dette forstås der, at køberen har haft indflydelse på valg af materiale, farver, design mv. Ud fra indholdet i kontrakten indgået med både Køber 1 og Køber 2 kan indregning af omsætning efter IAS 11 ikke gøre sig gældende, da forudsætningen for anvendelse af IAS 11 ikke er opfyldte.

Af de gamle standarder skal virksomheden ud fra overstående anvende IAS 18 ved indregningen af omsætningen fra de kontrakter, som er indgået med Køber 1 og Køber 2. Virksomheden skal i begge tilfælde tage stilling til om omsætningen fra kontrakterne skal indregnes over tid eller på et bestemt tidspunkt. IAS 18 forudsætter, at væsentlige risici og fordele tilknyttet ejendomsretten overdrages til kunden før omsætningen kan indregnes. Overdrages disse løbende kan virksomheden indregne omsætningen løbende. I tilfældene med Køber 1 og Køber 2 overdrages væsentlige risici samt fordele tilknyttet ejendomsretten først ved overdragelse af lejlighederne, hvorfor omsætningen ikke kan indregnes løbende, men skal indregnes på et bestemt tidspunkt.

Ved indregning af omsætning efter IFRS 15 skal virksomheden ligeledes tage stilling til om omsætningen skal indregnes løbende eller på et bestemt tidspunkt. Her opstiller IFRS 15 tre tilfælde, hvor, hvis en af disse gør sig gældende, virksomheden skal indregne omsætningen over tid. Disse tre punkter er der blevet redegjort for tidligere. Et af de punkter, som fremgår af IFRS 15, er punktet der forudsætter, at der ikke skabes et aktiv med alternativ brug og virksomheden har ret til betaling for det udførte arbejde. Den standardiserede kontrakt forhindrer ikke virksomheden i at sælge lejligheden videre til anden part, hvorfor betingelserne for indregning af omsætning løbende ikke gør sig gældende. Køber 2 har ønsket tilføjelser til kontrakten, som foreskriver, at virksomheden ikke må sælge lejligheden til tredje part, hvorfor lejligheden dermed ikke har et alternativ brug samtidig har virksomheden ret til betaling for det udførte arbejde, hvorfor betingelserne er opfyldt og virksomheden kan dermed indregning omsætningen over tid.

Hvordan virksomheden skal indregne omsætningen fra de to kontrakter efter henholdsvis IFRS 15 og IAS i år 1 og år 2 er illustreret forneden.

	IFRS 15		IAS 18	
Periode	Køber 1	Køber 2	Køber 1	Køber 2
År 1	0,00	1.462.500,00 ¹	0	0
År 2	3.250.000,00	1.787.500,00 ²	3.250.000,00	3.250.000,00
I alt	3.250.000,00	3.250.000,00	3.250.000,00	3.250.000,00

¹ 45% á 3.250.000

² 55% á 3.250.000

Overstående illustration viser, at der ingen forskel er mellem IFRS 15 og IAS 18, hvad angår Køber 1. Det skyldes, at begge standarder ikke tillader løbende indregning af omsætning baseret på de forhold, der er i kontrakten. Der opstår imidlertid en forskel mellem de to standarder ved indregning af omsætningen for kontrakten med Køber 2. Det skyldes, at de forhold, som fremgår af kontrakten, opfylder kravet for løbende indregning af omsætning efter IFRS 15. IAS 18 derimod tillader ikke løbende indregning af omsætning, da risici og fordele tilknyttet ejendomsretten først overgår ved overdragelse af lejligheden. I eksemplet indregnes omsætning baseret på de afholdte omkostninger, hvor det i rapporten fremgår, at 45% af omkostningerne er afholdt i år 1, hvorfor virksomheden indregner 45% af omsætningen.

Den samlede omsætning fra kontrakterne er den samme for begge standarder, forskellen opstår ved Køber 2, hvor omsætningen indregnes i to forskellige regnskabsår, hvorfor der er en midlertidig forskel mellem de to standarder.

8.6. Indregning af omsætning over tid

Efter de gamle omsætningsstandarder skal en virksomhed afgøre hvorvidt en salgstransaktion er omfattet af IAS 18 eller IAS 11. Men da en transaktion kan vedrøre begge standarder skal der foretages en overordnet vurdering af hvilken omsætningsstandard der skal appliceres over transaktionen.

Der kan dog være nogle udfordringer ved denne vurdering eftersom, at du kan have en transaktion der befinder sig i midterfeltet og opfylder enkelte betingelser for begge omsætningsstandarder.

Som redegjort for tidligere kan indregning af omsætning foretages givet, at et af de tre betingelser under IFRS 15 er opfyldt. Hvis ingen af betingelserne opfyldes kan der ikke indregnes omsætning over tid, men i stedet på et bestemt tidspunkt.

Fremgangsmåden i forhold til opgørelse af omsætningen, der indregnes over tid er fortsat den samme, og der skal derfor fortsat anvendes produktionsmetoden og færdiggørelsesgrad. Det vil sige, at opgørelsen af afholdte omkostninger i forhold til kontraktsummen, målingstidspunktet og de budgetterede omkostninger.

Den væsentligste forskel i betingelserne for indregning over tid er, at der i IAS 11 er krav om, at køber skal være i stand til specificere de væsentligste strukturelle elementer forud for påbegyndelsen af arbejdet og derudover skal køber have ret til at foretage ændringer under etableringsprocessen. IFRS 15 siger derimod blot, at aktivet ikke skal have en alternativ nytte for virksomheden, og at virksomheden har ret til at modtage betaling for det udførte arbejde til dato.

IFRS 15 stiller ikke krav om, at overgang af væsentlige risici og fordele til køber skal have fundet sted for aktiver. Det betyder, at der i fremtiden vil med al sandsynlighed vil være kontrakter der til indregning af omsætning over tid. I tilfælde hvor kontrakterne ikke er individuelt forhandlet, som krævet af IAS 11, vil der kunne ses en effekt eftersom, at det så er IAS 18 der regulerer kontrakten.

Nedenfor beskrives med et eksempel hvordan dette vil se ud praktisk

Teleselskabet Connect A/S (Herefter virksomheden) har fået en henvendelse fra en kunde, som har set deres nye super tilbud i avisen. Virksomheden tilbyder sine kunder 12 måneders bredbånd for blot DKK 300 pr. måned i 12 måneder og en helt ny tablet bliver smidt med oveni ved oprettelse. Købes tabletten isoleret koster den, ifølge virksomhedens katalog, DKK 900, hvilket er den isolerede pris.

IAS 18 tillader, at virksomheden, i regnskabet, kan præsentere tabletten, som markedsføringsomkostning. Regnskabsmæssigt betyder dette, at tabletten ikke indregnes, som omsætning, men omkostningsføres ifølge IAS 18, hvilket ikke er tilladt ifølge IFRS 15. Ifølge IFRS 15 skal alle leveringsforpligtelser identificeres, hvorefter

transaktionsprisen skal allokere mellem disse. Dette vil medføre, at tabletten også indregnes, som omsætning. Ved leveringen af tabletten vil en del af kontrakten allerede være opfyldt, da den leveringsforpligtelse er opfyldt, hvorfor omsætningen allerede på det tidspunkt kan indregnes.

Kunden vælger at gøre brug af det gode tilbud og oprettelsen finder sted d. 1. juli 2017 og er dermed bundet til at betale DKK 300 pr. måned til og med juni måned, hvilket samlet giver en transaktionspris på DKK 3.600.

Inden vi kan sammenligne IAS 18 og IFRS 15 er vi nødsaget til at allokere den samlede transaktionspris mellem leveringsforpligtelserne, hvilket vil sige transaktionsprisen skal fordeles mellem tabletten og bredbåndet. Dette er nødvendigt for at kunne indregne omsætningen ifølge IFRS 15.

I eksemplet kan den isolerede salgspris for tabletten identificeres til at være DKK 900. Ved anvendelse af restværdimetoden (IFRS 15) identificeres det resterende beløb til at være DKK 2.700 for bredbåndet, hvilket er DKK 225 pr. måned.

Forneden er indregning af omsætning efter henholdsvis IFRS 15 og IAS 18 illustreret:

Indregningstidspunkt	IFRS 15	IAS 18
År 1	2.250,00 ¹	1.800,00 ³
År 2	1.350,00 ²	1.800,00 ³
Total omsætning	3.600,00	3.600,00

¹ Tablet á DKK 900 + 6 måneders bredbånd á 225 (1.350) = 2.250

² 6 måneders bredbånd á 225 = 1.350

³ 6 måneders bredbånd á 300 = 1.800

Ifølge IAS 18, så anses transaktionsprisen for at være 3.600, som fordeles mellem de 12 måneder, hvilket giver en månedlig indregning af omsætning på DKK 300. Ifølge IFRS 15 skal transaktionsprisen fordeles mellem leveringsforpligtelserne, som i dette tilfælde er tabletten og bredbånd. Foroven er det forklaret, at bredbåndet ifølge IFRS 15 udgør DKK 225. Det første år vil IFRS 15 dermed indregne hele omsætningen for tabletten, da denne

leveringsforpligtelse opfyldes med det samme og derefter indregnes 6 måneders bredbånd, som samlet udgør DKK 1.350

Dette giver en midlertidig forskel ved indregning af omsætningen. Det første år vil omsætningen være større ved aflæggelse efter IFRS 15, da hele omsætningen vedr. tabletten indregnes i modsætning til IAS 18, som fordeler omsætningen ligeligt. Det andet år vil omsætningen være større ved aflæggelse efter IAS 18, da dele af omsætningen fra tabletten stadig vil blive indregnet her.

8.7. Allokering af observerbare og ikke-observerbare salgspriser

En væsentlig udfordring ved indregning er hvorledes leveringsforpligtelser skal identificeres og hvordan en samlet salgspris skal allokeres ud på forskellige leveringsforpligtelser der fremgår af kontrakten.

8.7.1. Måling af en observerbar salgspris

IFRS 15 afsnit 76 foreskriver, at priser skal fastsættes på baggrund af den isolerede pris, som redegjort for tidligere. De gamle standarder bl.a. IAS 18 pkt. 9 indregner i modsætning hertil på baggrund af dagsværdi.

En observerbar pris er jf. IAS 18 pkt 13, *når et produkts salgspris omfatter et identificerbart beløb for efterfølgende service, udskydes dette beløb*. Det udskudte beløb skal måles til dagsværdi. Derudover er der ingen yderligere vejledning eller retningslinjer for hvilke kriterier der skal være opfyldt for, at det falder ind under definitionen af et 'observerbart beløb'.

IFRS 15, pkt. 73 siger, at en observerbar salgspris skal allokeres ud på de enkelte leveringsforpligtelser med den værdi, som det forventes leveringsforpligtelsen er værd. Altså den pris som virksomheden normalvis ville opkræve fra en anden virksomhed givet at den solgte til dem under lignede omstændigheder.

De gamle standarder indeholder ikke andre retningslinjer end, at indregningen skal ske til dagsværdi. Altså hvad varens er pris er på et velfungerende marked. Der er således ikke tale om revolutionerende forskel mellem gamle standarder og IFRS 15 i måden, at en observerbar salgspris opgøres.

Ændringen fra de gamle standarder til IFRS 15 kan derfor siges, at være minimal og der er snarere tale om præciseringer frem for egentlige ændringer.

Ændringen af indregningsmetoden fra dagsværdi til isolerede priser er gennemgået i afsnittet om kontraktmodifikationer.

8.7.2. Måling af en ikke-observerbar pris

Den isolerede pris fordeles forholdsmæssigt for hver leveringsforpligtelse kontrakten indeholder. IFRS 15 behandler dette i fem-trins modellens step 4.

- Den justerede markedsvurderingsmetode
- Forventet kostplusmetode
- Restværdimetoden/residual metoden.

Metoderne er vejledende og der er mulighed for, at virksomheder kan anvende alternative metoder i situationer hvor det disse ikke vurderes passende. Der kan også anvendes kombinationen af en eller flere af metoderne til brug for allokering af salgspriser.

Hvis der er tale om en ikke-observerbar pris er der ikke præciseret i IAS 18 hvordan denne skal behandles og opgøres. De manglende retningslinjer for hvordan denne pris skal opgøres, har betydet at der alt afhængig af brancher har været forskellige tilgange til håndtering af dette spørgsmål.

Det betyder i praksis, at den forskelligartet tilgang til spørgsmålet om ikke-observerbare priser bliver gjort op med ved indførsel af IFRS 15, der har defineret 3 tilgange der kan anvendes til behandling heraf.

8.8. Skøn vedrørende variable elementer

IAS 11 pkt. 15 beskriver, at et skøn der er afhængig af fremtidige begivenheder, kan indregnes når det er sandsynligt, at det køber vil acceptere kravet og at det kan måles pålideligt. Der er til forskel herfra i IFRS 15 nye definitioner på hvornår indregning kan foretages af skønsposter kan foretages.

IFRS 15 pkt. 56 siger, at indregning af omsætning kun kan foretages hvis det meget sandsynligt, at de forudsætninger der er lagt til grund for skønsposten ikke vil ændre sig

som følge af efterfølgende begivenheder. Sagt med andre ord, at den indregnede omsætning med stor sandsynlig ikke vil ændre sig efter indregningstidspunktet.

Forskellen mellem IAS 11 og IFRS 15 er altså, at IFRS 15 ligger vægt på, at det skal være *meget* sandsynligt, at der ikke forekommer ændringer til den indregnede omsætning, hvor IAS 11 blot siger det skal være sandsynligt. Graden af sandsynlighed for de variable elementer er derfor skærpet i IFRS 15.

En anden ændring er, at IAS 11 forholder sig til optjeningsretten mens IFRS 15 forholder sig til effekten af en ændring af efterfølgende begivenheder. Det betyder, i praksis at IFRS 15 har strengere kriterier for indregning af variable elementer.

Ovenstående ændringer vurderes at få en effekt på den måde virksomheder i fremtiden håndterer skønsposter vedrørende variable elementer.

8.9. Fastsættelse af transaktionsprisen

IFRS 15 adskiller sig fra de gamle standarder ved fastsættelse af transaktionsprisen, dette behandles i fem-trins modellen step 3. Beskrivelsen af hvorledes en virksomhed skal opgøre transaktionsprisen ifølge IFRS 15 er redegjort for tidligere. Når leveringsforpligtelserne er opfyldt kan der indregnes omsætning, og den transaktionspris der skal indregnes skal svare til den isolerede salgspris der fremgår af kontrakten for den pågældende vare eller serviceydelse.

Det fremgår af IAS 11 og IAS 18, at transaktionsprisen ved opfyldelse af leveringsforpligtelsen skal være til dagsværdi.

Ændringen består dermed i, at de gamle standarder gør transaktionsprisen op i dagsværdi ved opfyldelse af leveringsforpligtelsen hvorimod IFRS 15 fastsætter transaktionsprisen ved kontraktindgåelsen for den pågældende varer- eller tjenesteydelse.

Variable vederlag såsom rabatter, bonus, returret mv. der kan indgå i en kontrakt behandles også forskelligt. I IAS 11 er der kun sparsom beskrivelse omkring behandling af variable vederlag, der står dog at rabatter og lignede skal fratrækkes

transaktionsprisen. IAS 11 afsnit 14 opstiller også to betingelser der skal være opfyldt førend et variabelt vederlag kan indregnes som omsætning. Disse er:

- At man er så langt i forhandlingerne, at det er sandsynligt at køber vil acceptere de variable vederlag.
- Og at det beløb der forventes accepteret af kunden kan måles pålideligt.

Der er også et afsnit om bonus betalinger jf. afsnit 15 i IAS 11, dette behandles dog ikke her, da den ikke bidrager til en øget forståelse af forskellen mellem standarderne.

IAS 18 behandler slet ikke behandlingen variable elementer. IFRS 15 indeholder modsat en del beskrivelser af behandling af variable vederlag.

I IFRS 15, afsnit 51 står der, at størrelsen af de variable vederlag forbundet til den givne leveringsforpligtelse skal estimeres. Det eksemplificeres i standarden hvad variable vederlag er, og der gives to metoder til hvorledes disse kan opgøres. Disse metoder behandles ikke yderligere.

8.10. Oplysningskrav

De ændrede oplysningskrav vedrører primært informationer om hvilke leverings- og betalingsbetingelser og skøn samt opgørelsesmetode anvendt for bestemmelse af leveringsforpligtelsen.

Der er primært tale om tekstmæssige justeringer.

Leveringsforpligtelser

IAS 18 og IAS 11 har ingen note- og oplysningskrav til hvornår en virksomhed anser sine leverings- eller betalingsforpligtelser for opfyldte.

I IFRS 15 stiller note- og oplysningskrav til hvornår en virksomhed anser sine leveringsforpligtelser som opfyldt. Det kunne eksempelvis være med afsendelsestidspunkt, leveringstidspunktet, eller i takt med at en given service forbruges.

Vedrørende betaling så skal de væsentlige af slagsen oplyses i forhold til forfaldsdato og finansiering.

Leveringsforpligtelser indregnet over tid eller på et bestemt tidspunkt

IAS 18 og 11 har ingen note- eller oplysningskrav til hvilke betingelser og/eller skøn der ligger til grund for bestemmelsen af hvorvidt en leveringsforpligtelse kan indregnes.

IFRS 15 stiller note- og oplysningskrav til hvilke væsentlige skøn der er foretaget ved bestemmelse af leveringsforpligtelsen. Det er blandt andet opgørelsesmetoden for færdiggørelsesgrad og argument for hvorfor den valgte metode er mest retvisende og troværdig.

9. Diskussion og vurdering af informationsværdien IFRS 15 giver set i lyset af de omkostninger standarden fører med sig

I Danmark og verden over aflægger mange virksomheder deres årsregnskab efter IFRS, hvorfor indførelsen af den nye standard, IFRS 15, vil gøre sig gældende for disse virksomheder. Omsætningen er for mange virksomheder en væsentlig post, hvorfor det også er essentielt, at denne er retvisende i årsregnskabet så regnskabsbruger får et korrekt indtryk af virksomhedens omsætning.

Den nye standard vil for nogle virksomheder ikke have nogen væsentlig indflydelse på omsætningen i forbindelse med måling og indregningstidspunktet. Her vil den primære ændring, for disse typer af virksomheder, være, at de skal identificere de særskilte leveringsforpligtelser samt allokere kontraktens transaktionspris til leveringsforpligtelserne. Graden af den nye standards påvirkning på en virksomheder afhænger af, hvor meget indtægter fra kontrakt med kunde udgør af omsætningen. Andre virksomheder vil blive påvirket i større grad grundet branchens natur, eksempelvis vil entreprise virksomheder blive påvirket i større grad, da deres primære indtægtskilde kommer fra kontrakter med kunder.

Den nye standard vil medføre omkostninger, især for de virksomheder, der bliver ramt hårdest af den. Disse virksomheder skal eksempelvis, som nævnt tidligere, indhente meget mere data for at kunne identificere leveringsforpligtelser, allokere kontraktens transaktionsprisen mv. Det helt store spørgsmål er om den informationsværdi, som IFRS

15 skaber, for regnskabsbrugeren opvejer de omkostninger, som virksomhederne bliver pålagt.

Overstående giver anledning til en diskussion af informationsværdien kontra omkostningerne, som IFRS 15 medfører. Denne diskussion vil blive taget med udgangspunkt i IASBs begrebsramme, herunder de kvalitative egenskaber, da vurderingen af informationsværdien gør disse centrale.

9.1. Relevans

Information anses, som værende relevant, ifølge begrebsrammen, når denne har indflydelse på interessenternes allokering af ressourcer. Kravet herfor er, at informationen mindst opfylder enten prognose- eller kontrolopgaven. Omsætningen er, som tidligere nævnt, en væsentlig post for mange virksomheder og dermed også vigtig for regnskabsbrugeren, da omsætningen giver et indtryk af virksomhedens primære drift, fremtidige pengestrømme og et indtryk af hvor meget virksomheden har til at dække sine omkostninger. Det må derfor siges, at omsætningen kan have en væsentlig indflydelse på regnskabsbrugerens beslutning, når denne skal allokere sine ressourcer. Den metode en virksomhed vælger at anvende ved opgørelse af omsætningen er derfor afgørende for indregning og måling, da metoden har indflydelse på omsætningens størrelse og indregningstidspunktet.

Omsætningen defineres, ifølge IAS 18, som en stigning af økonomiske fordele. Derfor vurderes det, at informationen om hvornår stigningen af økonomiske fordele stiger i en virksomhed er vigtig, med andre ord tidspunktet for stigningen. Herudover er stigningen af de økonomiske fordele også vigtig for regnskabsbrugeren, da størrelsen af de økonomiske fordele vil have indflydelse på ressource allokeringen. Alt dette skal kunne måles i en given periode, så regnskabsbrugeren er bekendt med dette og handler på basis af relevante oplysninger. Dette skal også give regnskabsbrugeren mulighed for at vurdere virksomhedens fremtidige økonomiske stigninger.

Den nye standard, IFRS 15, opstiller en række krav før virksomheden kan indregne omsætningen. Virksomheden skal først og fremmest identificere kontrakten, herefter skal virksomheden identificere de særskilte leveringsforpligtelser og allokere kontraktens

transaktionspris ud til de hver særskilt leveringsforpligtelse ud fra deres isolerede salgspris, hvilket skal gøres når virksomheden har opfyldt sine leveringsforpligtelser. Det kan ud fra overstående siges, at omsætningen er et udtryk for, at virksomheden har leveret de varer og tjenesteydelser, som denne har indgået kontrakt om. Dette er en vigtig information for regnskabsbrugeren, da denne så er bekendt med, hvor meget virksomheden i virkeligheden har tjent, da alt der er indregnet er omsætning, som virksomheden har ret til.

I den nye standard er tidspunktet, hvor omsætningen indregnes, ændret i forhold til de tidligere standarder, da omsætningen nu indregnes ved overgangen af kontrollen af aktivet. Ifølge den tidligere standard, IAS 18, er det afgørende kriterie, for at indregne omsætning, at overgangen af risici og fordele forbundet med ejendomsretten til aktivet er overgået. Der er flere faktorer, som kan indikere, at overgangen af kontrollen af aktivet er overgået til kunden. Overgangen af risici og fordele tilknyttet ejendomsretten er en af indikationerne på, at overgangen af kontrollen af aktivet har fundet sted, men ikke længere afgørende for om indregning af omsætningen kan finde sted efter den nye IFRS 15. IFRS 15 opstiller også en række andre indikationer, som er til hjælp for virksomhederne ved vurdering af om kontrollen af aktivet er overgået til kunden eller ej. Hertil skal virksomheden ligeledes vurdere om de særskilte leveringsforpligtelser er overgået til kunden og om disse er overgået over tid eller på et bestemt tidspunkt. I analysen er forskellen på indregningstidspunktet behandlet, hvor det fremgår, at der er visse situationer, som medfører en forskel mellem de tidligere og den nye standard samt situationer, hvor der ingen væsentlig forskel er på indregningstidspunktet. Vurdering af om hvorvidt den nye standard har øget regnskabsbrugers informationsværdi eller ej afhænger i stor grad af hvilken branche der er tale om.

De gamle standarder foreskriver, at omsætningen måles til dagsværdien af vederlaget, som er modtaget eller virksomheden har et tilgodehavende hos kunden, hvorfra rabatter i dens forskellige former trækkes fra, altså nettoomsætningen. Omsætningen må kun indregnes, når den kan måles pålideligt, hvilket også gør sig gældende for variable vederlag. Den nye standard foreskriver, at omsætningen måles og indregnes i forhold til det vederlag virksomheden forventer at modtage for opfyldelse af dens særskilte

leveringsforpligtelser. Dette betyder, at virksomheder, som aflægger årsregnskab efter IFRS, fremover skal indregne de variable vederlag i omsætningen, hvilket er baseret på et estimat af de variable vederlag.

Der vil dermed ske en ændring, når der er tale om indregningstidspunktet for variable vederlag, ved indførelsen af den nye standard. Indregning af de variable vederlag skal ikke længere være pålidelig, men skal blot estimeres og selvom det er sandsynligt, at de variable vederlag vil ændre sig, vil dette ikke påvirke den omsætning, som virksomheden allerede har indregnet, væsentligt. Ved kontrakt indgåelse skal virksomheden tage stilling til transaktionsprisen og hvad virksomheden forventer at modtage, da det er denne, som skal indregnes i omsætningen, herunder variable vederlag. Omsætningen vil dermed afspejle det, som virksomheden forventer at modtage for sine leveringsforpligtelser. De variable vederlag er, som nævnt tidligere, baseret på et estimat, hvorfor der er tale om en vis grad af skøn hertil, hvilket kan have en indflydelse på informationens troværdighed. Der skal dermed findes en ligevægt mellem relevans og troværdighed, hvilket vil medføre, at den indregnede omsætningen, som er præsenteret i årsregnskabet, både er relevant og troværdig for regnskabsbrugeren. Informationen om omsætningen, der gives i årsregnskabet, vil miste sin relevans, hvis denne ikke samtidig er troværdig.

9.1. Troværdighed

Information kan betragtes, som troværdig, når denne opfylder betingelserne fuldstændighed, neutralitet og fejlfrihed, hvorfor det er essentielt at diskutere om størrelsen på omsætningen, som er indregnet, besidder disse egenskaber. Herudover er det centralt at se på troværdigheden af retten til de økonomiske fordele, som virksomheden tilegner sig ved en given transaktion for derefter at hæve spørgsmålet om hvorvidt omsætningen der er præsenteret er troværdig.

Under redegørelsen af IAS 18 blev det nævnt, at omsætningen i denne standard er defineret, som:

”Bruttotilgange af økonomisk fordele i regnskabsåret, der opstår som led i en virksomheds ordinære drift, når disse tilgange resulterer i vækst i egenkapitalen, bortset fra forøgelse som følge af indbetalinger fra ejere.”

Problemet med denne definition er først og fremmest, at ordinær drift ikke er defineret her, hvorfor der kan stilles spørgsmålstegn ved, hvad hovedaktiviteten i en virksomhed kan omfatte, selvom opfattelsen er, at det er alt der er knyttet til kernerdriften i virksomheden. Definitionen indeholder yderligere et kriterie, som er bruttotilgange af økonomiske fordele. Dette giver anledning til nogle fortolkningsproblemer, da omsætningen bør defineres, som stigning i egenkapital. Et eksempel herpå er, at en virksomhed der køber en vare til DKK 200 og sælger varen igen til 150. Dette kan anskues på to måder:

1. Virksomheden taber ved denne transaktion, da de sælger den for DKK 50 mindre end hvad den er købt ind til, hvilket medføre et fald i egenkapitalen, hvorfor transaktionen ikke skal indgå i omsætningen. Denne anskuelse modstrider den praksis, som gør sig gældende.
2. Fokus er på selve salget, hvormed de DKK 150 anses, som en stigning i egenkapitalen og de DKK 200 anses, som en omkostning. Dette betyder, at al salg af varer og tjenesteydelser anses, som omsætning.

Overstående er et eksempel på de fortolkningsproblemer, som opstår ved denne definition og dermed påvirker troværdigheden af den præsenterede omsætning. Denne problemstilling er ikke behandlet i analysen, da IFRS 15 ikke gøre op med denne definition. Det må derfor siges, at IFRS 15 ikke har øget informationsværdien på dette punkt og det kan dermed siges, at de omkostninger IFRS 15 har medført ikke er opvejet af den informationsværdi, som den bringer med sig på dette punkt.

Et andet problem, som har hersket med de tidligere standarder er inkonsistensen mellem begrebsrammen og IAS 18. Tilgangen, som den nye standard anvender, er balanceorienteret, hvilket ikke er tilfældet med IAS 18. Den nye tilgang harmonere dermed med begrebsrammens tilgang. Overensstemmelsen mellem den nye standard og begrebsrammen har en gunstig effekt på troværdigheden af informationen, hvilket er, at der ikke længere er definitionsforskelle mellem disse. Der vil dermed være en forøget informationsværdi for regnskabsbrugeren.

IFRS 15 er kommet med nogle nye retningslinjer for indregning af omsætningen og hvornår denne kan finde sted. Der er stillet krav om identifikation af særskilte leveringsforpligtelser samt indregning af omsætningen, som følge af opfyldelsen af disse forpligtelser. Dette er en indikation på, at der er et øget krav til troværdigheden af den information, som præsenteres for regnskabsbrugeren. De tidligere standarder gav ikke nødvendigvis et klart billede af, hvor stor en del af virksomhedens ydelser, der var leveret. Eksempelvis kan der have været transaktioner, som både indeholder en vare og en tjenesteydelse, hvorfra virksomheden indregner hele omsætningen, dette er til trods for, at virksomheden stadig havde forpligtelser over for kunden. IFRS 15 giver et mere troværdigt billede af, hvor stor en del af leveringsforpligtelserne der er opfyldte og omsætningen afspejler ligeledes dette. Derfor kan det siges, at den nye standard på dette punkt har øget informationsværdien for regnskabsbrugeren.

De variable vederlag i en kontrakt, skal estimeres og indregnes i omsætningen. Dette betyder, at der ved indregning af omsætningen skal foretages et skøn af virksomheden, hvilket naturligt kan medføre stor usikkerhed omkring estimatet. Usikkerheden omkring de variable vederlag vil være afgørende for troværdigheden af det beløb, som indregnes fra variable vederlag, desto større usikkerhed desto mindre troværdighed. Et beløb, som ikke er troværdigt vil ikke være relevant for regnskabsbrugeren, da denne ikke kan allokere ressourcer baseret på utroværdige informationer. Den nye standard har dog opstillet nogle målemetoder for estimeringen af de variable vederlag, for således at sikre processen i forbindelse med skønnet foretages inden for nogle fastsatte rammer. Dette er med til at sikre en, hvis troværdighed, hvad angår skønnet, men en for stor usikkerhed vil fortsat udmunde i, at den præsenterede omsætning er utroværdig. Dette er, i den nye standard, forsøgt tacklet ved at indskrænke indregningen af de variable vederlag så der kun indregnes variable vederlag, når det er sandsynligt, at en ændring i det oprindelige estimat på et senere tidspunkt ikke vil have en væsentlig betydning for den allerede indregnede omsætning. Det vurderes på denne baggrund, at de rammer, som er opstillet i IFRS 15 er tilstrækkelig nok til at sikre, at den præsenterede omsætning, herunder de variable vederlag, er troværdige.

Overstående giver et klart indtryk af, at der er sket en ændring fra de tidligere standarder til den nye standarder. I de tidligere standarder har man været mere forsigtig ved kun at tillade indregning af omsætning, som kan måles pålideligt, til nu, i den nye standard, at tillade estimer, som øger relevansen af den information, som præsenteres i årsregnskabet. Det flyttede fokus viser, at IASB er gået på kompromis med troværdigheden, da man nu har åbnet døren for skøn. IASB har dog forsøgt at afhjælpe dette problem med tiltag, som nævnt foroven, men det er en kendsgerning, at man aldrig vil kunne opnå samme troværdighed, som de tidligere standarder, hvor vederlagets størrelse skulle være sikkert.

Overordnet set vurderes det, at den nye standarder og 5 trins modellen, som den gør brug af, har øget troværdigheden af de informationer, som præsenteres i årsregnskabet. Vurderingen er baseret på, at der nu er en klar metode for at opgøre størrelsen af omsætningen samt mere vejledning til hvornår omsætningen skal indregnes.

Dermed kan det siges, at IASB har sat stor vægt på troværdigheden af informationer i den nye standard, hvilket er i overensstemmelse med antagelsen om at omsætningen er et væsentligt nøgletal for vurderingen af en virksomheds fremtidige pengestrømme. IASB har ligeledes formået at skabe en fin balance, når der ses på to af begrebsrammens centrale kvalitative egenskaber, relevans og troværdighed. Dette kommer af, at virksomheder nu skal identificere særskilte leveringsforpligtelser, hvilket medfører, at virksomheder skal indregne omsætningen, når disse opfyldes. Regnskabsmæssige skøn kan dog være foretaget, når virksomhederne skal fastsætte kontraktens transaktionspris og allokere denne ud til hver leveringsforpligtelser i forhold til deres isolerede salgspris. Hertil kan det også nævnes, at omsætningen indregnes i takt med at kontrollen af aktivet overgår, hvilket også kan indeholde skøn, da dette kan være en vurdering. IASB har dermed tilladt indregning af omsætning, som indeholder regnskabsmæssige skøn, hvorfor troværdigheden naturligt vil mindske i forhold til tidligere. Omvendt må det siges, at denne information er relevant for regnskabsbrugeren, hvorfor det selvfølgelig nødvendiggør en balance. Kravet om overgangen at kontrollen øger ligeledes troværdigheden, da omsætningen afspejler de leveringsforpligtelser, som er opfyldte.

Baseret på dette kan det siges, at den indregnede omsætning, efter den nye standard, både er troværdig og relevant.

9.2. Sammenlignelighed, verificerbarhed, rettidighed og forståelighed

De to primære kvalitative egenskaber, relevans og troværdighed, er behandlet og er centrale for den informationsværdi, som et årsregnskab besidder. På dette niveau eksisterer der også nogle supplerende kvalitative egenskaber, som også er med til at øge informationsværdien. Disse supplerende kvalitative egenskaber er sammenlignelighed, verificerbarhed, rettidighed og forståelighed. Der vil derfor foretages en vurdering af om den nye standard, IFRS 15, øger informationsværdien målt på disse parametre eller om de ikke er forbedret i forhold til de tidligere standarder, hvorfor omkostningen på disse punkter ikke vil blive opvejet af informationsværdien.

9.2.1. Sammenlignelighed

Det er essentielt for en regnskabslæser, at denne kan sammenligne en virksomheds årsregnskab over flere perioder for at kunne følge udviklingen i virksomheden. Samtidig er interessenter også interesseret i at kunne sammenligne en virksomhed med andre virksomheder og disses udvikling. Eksempelvis i en situation, hvor en investeringsfond overvejer at investere i en virksomhed. Her er investeringsfonden naturligt interesseret i at sammenligne virksomheden med andre virksomheder, som befinder sig i samme branche for dermed at kunne vurdere om der er tale om en sund virksomhed eller om virksomheden klare sig godt sammenlignet med branchen. Det er derfor afgørende, at virksomheder indregner transaktioner, som er ens i deres natur, på samme måde, for dermed at skabe konsistens. Dette vil medføre at regnskabsbrugerne kan sammenligne en virksomhed fra periode til periode og sammenligne virksomheden med andre virksomheder, da de alle har indregnet deres omsætning på samme måde.

Baseret på overstående vendes blikket mod IFRS 15 og de tidligere standarder. Tidligere har indregning og måling af omsætningen været reguleret af to standarder, IAS 18 og IAS 11. Her har der været en gråzone, da der har været tilfælde, hvor det ikke har været lige til at placere transaktioner under en af de to standarder, da nogle transaktioner indeholder egenskaber, som går under både IAS 18 og IAS 11. Dette har medført, at virksomheder

har skulle foretage en vurdering af disse typer af transaktioner, hvilket føre til at virksomhed A, kan indregne eller måle en transaktion på en bestemt måde og virksomhed B indregner og måler den selvsamme transaktion på en anden måde. Sammenligneligheden i dette tilfælde vil være ikke eksisterende, da transaktionen er indregnet og målt forskelligt, hvorfor de er præsenteret forskelligt. IFRS 15 gør op med dette problem, da alle omsætningstransaktioner behandles under én standard fremadrettet. Derfor vurderes det, at den nye standard vil medbringe større konsistens i indregning af omsætningen, da standarden introducere fem trins modellen, som kan appliceres over alle transaktioner og dermed er sammenlignelige. Den nye standard indeholder også flere vejledninger end de tidligere standarder, hvilket mindsker fortolkningsproblemer, da det er med den nye standard er klart, hvorledes en transaktions skal indregnes, hvis ikke helt klart så mere end de tidligere standarder. Vejledningerne indskrænker individuelle vurderinger fra virksomhedernes side og øger dermed sammenligneligheden.

Den nye standard indeholder regnskabsmæssige skøn i forbindelse med indregning af variable vederlag, da indregningen foretages baseret på et estimat af de variable vederlag. Dette kunne være et problem for sammenligneligheden, da virksomheder kan anvende forskellige metoder til at opgøre deres variable vederlag og dermed vil sammenligneligheden mellem virksomheder forringes. Sammenligneligheden i en virksomhed fra periode til periode kan ligeledes forringes, hvis en virksomhed vælger at anvende en ny metode fra det ene år til det andet. IFRS 15 løser dette problem ved at præsentere de målemetoder, som virksomhederne kan gøre brug af. Dette sikre, at sammenligneligheden stadig er tilstede, da metoderne allerede er givet på forhånd.

Vurdering er dermed, at IFRS 15 har formået at øge sammenligneligheden i forhold til de tidligere standarder og løser de problemer der tidligere har været på dette område. IFRS 15 sikre dermed, at det er muligt for regnskabsbrugeren at sammenligne periode til periode og sammenligne virksomheder inden for samme branche. Dermed har IFRS 15 øget informationsværdien i forhold til tidligere.

9.2.2. Verificerbarhed

Ligesom sammenlignelighed er verificerbarhed ikke en afgørende kvalitativ egenskab, men en supplerende egenskab. Denne egenskab er med til at forstærke validiteten af den information, som præsenteres i årsregnskabet. Her er det graden af sikkerhed, som er afgørende for om en regnskabspost indregnes eller ej samt størrelsen af denne. I dette tilfælde vil det være omsætningen, hvor verificerbarheden er afgørende for indregningen af omsætningen og dens størrelse.

Det vurderes, at den nye standard er med til at øge verificerbarheden i forhold til tidligere. Vurdering er baseret på overstående, hvor det er nævnt, at den nye standard er med til at fjerne inkonsistensen, som de tidligere standarder resulterede i. Samtidig indeholder den nye standard også mere vejledning, som er med til at sikre verificerbarheden. De nye rammer, som IASB har opstillet med den nye standard stiller krav til indregningen af omsætningen, hvorfor det er nemmere at verificere informationen end tidligere. Eksempelvis indregnes omsætningen, når kontrollen over aktivet er overgået til kunden, hvorfor regnskabsbruger kan verificere omsætningen, da regnskabsbrugeren, med den nye standard, ved, at ydelsen, virksomheden bliver betalt for, er leveret. Dette er med til at øge informationsværdien.

9.2.3. Rettidighed

Relevans og troværdighed er, som nævnt i redegørelsen, omvendt proportionelle, forstået på den måde, at jo før informationen gives til regnskabsbrugeren jo højere relevans har den. Omvendt jo senere informationen gives til regnskabsbrugeren jo større grad af troværdighed har den. Relevans er dermed afhængig af, at rettidighed er tilstede.

Den nye standard har ikke forbedret rettidigheden af årsregnskaber, hvilket skyldes tidspunktet årsregnskaberne præsenteres på. Hvis årsregnskaberne løbende blev opdateret ville forskellige tiltag kunne øge rettidigheden. Faktum er dog, at årsregnskaber præsenteres en gang årligt og den nye standard har dermed ikke ændret tidspunktet for, hvornår informationen er tilgængelig for regnskabsbrugeren. Informationsværdien, hvad angår rettidighed, er dermed uændret.

9.2.4. Forståelighed

Da omsætningen tidligere har været reguleret af både IAS 18 og IAS 11 har der været flere transaktioner, som har krævet en vurdering af transaktionens natur og hvilken standard de skal behandles efter. Dette har fra virksomhedens side krævet stor forståelse for de to standarder. Dette er nu ændret til, at en enkelt standard regulerer alle omsætnings transaktioner og behandles med den ny introducerede fem trins model. Dette vurderes at øge forståeligheden markant i forhold til tidligere, da regnskabsbrugeren nu er sikker på, hvilken standard, som omsætningen er behandlet af og hvorledes denne er behandlet.

Et problem, som kan opstå ved indførelsen af den nye standard, er kompleksiteten af denne. IFRS 15 er langt mere kompleks end de tidligere standarder, da denne regulerer alle typer af omsætnings transaktioner. Den negativ effekt vurderes dog ikke at være af en betydelig størrelse, da der er flere vejledninger til denne, som kan hjælpe virksomheder og regnskabsbrugeren. Det vurderes, baseret på overstående, at den nye standard har øget informationsværdien, hvad angår forståeligheden.

10. Konklusion

Omsætningen er en væsentlig post for mange virksomheder både lokalt i Danmark og internationalt. Omsætningen er afgørende for virksomhedernes indtjening og overlevelse i det hele taget, hvilket gør omsætningen til en afgørende faktor ved beslutningstagen hos regnskabsbruger. Siden lanceringen af den nye standard, IFRS 15, har der været mange diskussioner omkring emnet, hvoraf et af diskussionsemner har omhandlet *Cost/Benefit*, er den fordel, som den nye standard medbringer for regnskabsbrugeren, stor nok set i lyset af de omkostninger, som den nye standard påfører virksomhederne, som skal implementere standarden.

Tidligere har virksomhederne aflagt efter IAS 11 og 18, hvor IAS 11 har behandlet indregningen af omsætning fra entreprisekontrakter og IAS 18 har behandlet indregning af omsætning fra salg af vare og tjenesteydelser. Efter IAS 18, ved indregning af

omsætning, anvendes faktureringsprincippet, hvor produktionsmetoden anvendes efter IAS 11. Indregningskriteriet for omsætningen varierer alt efter typen af transaktion (varer, tjenesteydelser eller entreprisekontrakter). De to standarder påkræver, at to grundlæggende kriterier skal være opfyldte før indregning af omsætning kan finde sted, hvilket er, at omsætningen kan måles pålideligt og det er sandsynligt, at fremtidig økonomiske fordele vil tilgå virksomheden. Omsætningen måles til dagsværdi efter de to standarder.

Dette har åbnet op for fortolkning hos virksomheder, da nogle transaktioner indeholder elementer, som behandles både af IAS 11 og IAS 18, da virksomhederne ikke kan behandle en transaktion efter begge standarder på samme tid, har virksomhederne været nødsaget til at foretage en vurdering. Dette har generelt set ført til, at samme transaktion kan være behandlet på to forskellige måder hos to forskellige virksomheder. Regnskabsbrugeren vil i sådan et tilfælde naturligt at have et problem, når virksomhederne skal sammenlignes med hinanden.

IASB har udarbejdet en ny standard, som behandler alle typer af transaktioner, hvilket resulterer i, at al omsætningen nu reguleres af den samme standard. Den nye standard introducerer 5-trins modellen. Den nye standard gennemgår derfor følgende trin:

- Trin 1: Identifikation af kontrakten
- Trin 2: Identifikation af separate leveringsforpligtelser
- Trin 3: Fastsættelse af transaktionspris
- Trin 4: Allokering af transaktionsprisen til de identificerede leveringsforpligtelser
- Trin 5: Indregning af omsætning, når leveringsforpligtelserne opfyldes

Princippet i den nye standard er, at omsætningen først indregnes, når virksomheden har overført de aftalte leveringsforpligtelser således, at omsætningen afspejler dette. Indregning og måling af omsætningen sker dermed efter denne model.

Der er foretaget en analyse af de væsentlige forskelle mellem de tidligere standarder og den nye standarder, hvortil det kan konkluderes, at der eksisterer forskelle inden for følgende aspekter:

- Tidligere har man skulle se på omsætningstype, hvor den nye standard ser på salgskontrakter
- Kontraktmodifikationer behandles anderledes, hvor nogle kontrakter ses, som en ny kontrakt i modsætning til tidligere
- Formuleringerne er langt mere detaljeret end i de tidligere standarder
- Leveringsforpligtelser skal nu identificeres i modsætning til tidligere i IAS 18
- Indregningstidspunktet er ændret i den nye standard grundet de nye indregningskriterier
- Kravene for, at omsætningen kan indregnes over tid er ændret i forhold til tidligere

De nye ændringer medfører en del omkostninger for virksomhederne, hvorfor der er foretaget en vurdering af om disse omkostninger er opvejet af informationsværdien, som IFRS 15 medbringer. Her er der taget afsæt i de to primære kvalitative egenskaber i begrebsrammen, Relevans og Troværdighed, samt de supplerende kvalitative egenskaber sammenlignelighed, verificerbarhed, rettidighed og forståelighed. Vurderingen er, at IFRS 15 har forøget informationsværdien betydeligt i forhold til de tidligere standarder, set i lyset af begrebsrammen, hvorfor det vurderes, at de omkostninger, som virksomhederne udsættes for ved implementering er opvejet af den informationsværdi, som den nye standard tilfører.

11. Perspektivering

Alle børsnoterede virksomheder skal fra den 1. januar 2018 anvende IFRS 15 ved indregning og måling af omsætning i deres årsregnskaber. Det er standarden i dens fulde form og der er således ikke en overgangs- eller indfasningsperiode.

Det bemærkelsesværdige i den her sammenhæng er, at IFRS 15 virker med tilbagevirkende kraft for kontrakter som er igangværende men som har datering før den 1. januar 2018. Det betyder med andre ord, at der skal gøres en del overvejelse og planlægning fra regnskabsproducentens side for, at iværksætte processer der sikrer de opfylder standarden.

I den proces indgår også, at alle kontrakter i skal efterses for, at se om de opfylder de kriterier som IFRS 15 sætter for omsætningskontrakter. Således skal ordlyde, formuleringer og vendinger vurderes. Der er som nævnt tidligere i opgaven blandt andet krav om, at den forretningsmæssige risiko for virksomheden skal kunne identificeres og fremgå.

Den praktiske håndtering af igangværende kontrakter vil være særligt udfordrende for nogle virksomheder eftersom, at det ikke er sikkert at oplysninger der skal bruges under IFRS 15 ikke er indhentet, og dermed skal disse indhentes.

IFRS 15 vil ligeledes kræve en omstrukturering af it-systemer der skal håndtere de nye kriterier som standarden sætter. Der vil være højere krav til disse systemer end tidligere fordi IFRS 15 tilføjer en del nye variable elementer der skal tages højde for ved indregning- og måling af omsætning.

Derfor vil nogle virksomheder skulle anskaffe sig helt nye it-systemer mens andre skal opgradere eksisterende systemer til at imødekomme de nye krav. Denne proces er en ledelsesbeslutning og derfor vil der på strategisk niveau være nødvendigt at planlægge den rette overgang. Dette er blandt andet fordi effekten slår ned gennem hele den del af organisationen der håndterer indregning- og måling af omsætning.

I forlængelse af vores opgaven kan man kvalitativt undersøge hvorledes en sådan implementeringsproces finder sted i en virksomhed. Det er i den her forbindelse interessant at se hvordan de sikrer rettidighed samtidig med bevarelsen af effektiviteten håndteres. Det er en ressource- og omkostningstung proces og der kunne det at virksomhederne sætter ord på deres udfordringer, problemer og ønsker.

Et sådant studie kunne anvendes til i fremtiden, at kunne rådgive virksomheder for hvordan en ændring i IFRS håndteres bedst muligt

12.Litteraturliste

Bøger:

Titel: Finansiell rapportering – teori og regulering

Forfatter: Jens O. Elling

År: 2017 4.udgave, 1 oplag.

Publikationer:

IAS 11 – Entreprisekontrakter

IAS 18 – Omsætning

IFRS 15 – Revenue from Contract with Customers

Deloitte – IFRS, introduktion til de internationale regnskabsstandarder 2013

Working in the Public Interest: The IFRS Foundation and the IASB

PWC - Indregning af omsætning efter IFRS 15

IFRS – Project Summary and Feedback Statement, May 2014

IFRS 15 Appendix A

Internetsider:

https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Internationalt/IASB/Udkast%20til%20ny%20international%20standard%20om%20leasing